Съфинансирано от Европейския съюз

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ
за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027

Процедура чрез подбор на проектни предложения BG16FFPR003-4.001 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на многофамилни жилищни сгради, включително справяне с енергийната бедност“

ЮНИ 2024 г.

Съфинансирано от Европейския съюз

СЪДЪРЖАНИЕ

1. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОГРАМАТА: 4
2. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРИОРИТЕТА И СПЕЦИФИЧНАТА ЦЕЛ: 4
3. НОМЕР И НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОЦЕДУРАТА: 4
4. ИЗМЕРЕНИЯ ПО КОДОВЕ: 4
5. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ: 4
6. ЦЕЛИ НА ПРЕДОСТАВЯНАТА БФП ПО ПРОЦЕДУРАТА И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ: 5
7. ИНДИКАТОРИ: 8
8. ОБЩ РАЗМЕР НА БФП ПО ПРОЦЕДУРАТА И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ: 8
9. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА БФП ЗА КОНКРЕТНО ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ: 10
10. ПРОЦЕНТ НА СЪФИНАНСИРАНЕ: 11
11. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ: 11
12. ДОПУСТИМИ ПАРТНЬОРИ: 14
13. ДЕЙНОСТИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ: 16
14. КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ: 20
15. ДОПУСТИМИ ЦЕЛЕВИ ГРУПИ: 27
16. ПРИЛОЖИМ РЕЖИМ НА МИНИМАЛНИ/ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ: 27
17. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ: 31
18. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ: 36
19. РЕД ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ: 36
19.1. ОЦЕНКА НА АДМИНИСТРАТИВНОТО СЪОТВЕТСТВИЕ И ДОПУСТИМОСТТА 37
19.2. ТЕХНИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ОЦЕНКА 38
20. КРИТЕРИИ И МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ: 41
21. НАЧИН НА ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ: 48
22. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ НА ЕТАП КАНДИДАТСТВАНЕ: 49
23. КРАЕН СРОК ЗА ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ: 51
24. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ: 52
25. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ: 54

Съфинансирано от Европейския съюз

СПИСЪК НА ОСНОВНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ:

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВИ	Възобновяеми източници
de minimis	Регламент (ЕС) № 2023/2831 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз към помощта „de minimis“
ЕС	Европейски съюз
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЕЕ	Закона за енергийната ефективност
ЗУЕС	Закон за управление на етажната собственост
КСС	Количествено-стойностна сметка
МЖС	Многофамилни жилищни сгради
ПМС/РМС	Постановление/Решение на Министерски съвет
ПП	Проектно предложение
РУО на ПРР	Ръководител на Управляващия орган на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.
СС	Сдружение на собствениците
ССО	Собственик на самостоятелен обект
СМР	Строително-монтажни работи
ФСП	Фонд за справедлив преход

Съфинансирано от Европейския съюз

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

1. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОГРАМАТА:

Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г. (ПРР)

2. НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРИОРИТЕТА И СПЕЦИФИЧНАТА ЦЕЛ:

Приоритет 4 „Справедлив преход“ на ПРР
Специфична цел на процедурата: JSO8.1. Осигуряване на възможност на регионите и населението да се справят с въздействието върху социалната сфера, заетостта, икономиката и околната среда на прехода към постигане на целите на Съюза за 2030 г. в областта на енергетиката и климата и на неутрална по отношение на климата икономика на Съюза до 2050 г. въз основа на Парижкото споразумение (ФСП)

3. НОМЕР И НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОЦЕДУРАТА:

BG16FFPR003-4.001 „Подкрепа за енергийно обновяване на многофамилни жилищни сгради, включително справяне с енергийната бедност“

4. ИЗМЕРЕНИЯ ПО КОДОВЕ:

dm - Минимална помощ
НП – Неприложимо
001 - Безвъзмездни средства
003 - Неутралност по отношение на пола
032 - Други видове целеви територии (Други подходи)
042. Обновяване на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и спомагателни мерки, които отговарят на критериите за енергийна ефективност

5. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ:

Дейностите по настоящата процедура се изпълняват на територията на общините в областите Кюстендил, Перник и Стара Загора, както и 10-те общини, свързани с Маришкия басейн, които попадат в рамките на териториалния обхват на Фонда за справедлив преход, както следва:

1	Общини в област Перник	ОБЩИНА ПЕРНИК
2		ОБЩИНА БРЕЗНИК
3		ОБЩИНА ЗЕМЕН

4		ОБЩИНА КОВАЧЕВЦИ
5		ОБЩИНА РАДОМИР
6		ОБЩИНА ТРЪН
7	Общини в област Кюстендил	ОБЩИНА КЮСТЕНДИЛ
8		ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ
9		ОБЩИНА БОБОШЕВО
10		ОБЩИНА ДУПНИЦА
11		ОБЩИНА КОЧЕРИНОВО
12		ОБЩИНА НЕВЕСТИНО
13		ОБЩИНА РИЛА
14		ОБЩИНА САПАРЕВА БАНЯ
15		ОБЩИНА ТРЕКЛЯНО
16	Общини в област Стара Загора и допълнителни общини, свързани с Маришкия басейн	ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА
17		ОБЩИНА БРАТЯ ДАСКАЛОВИ
18		ОБЩИНА ГУРКОВО
19		ОБЩИНА ГЪЛЪБОВО
20		ОБЩИНА КАЗАНЛЪК
21		ОБЩИНА МЪГЛИЖ
22		ОБЩИНА НИКОЛАЕВО
23		ОБЩИНА ОПАН
24		ОБЩИНА ПАВЕЛ БАНЯ
25		ОБЩИНА РАДНЕВО
26		ОБЩИНА ЧИРПАН
27		ОБЩИНА ДИМИТРОВГРАД
28		ОБЩИНА ЕЛХОВО
29		ОБЩИНА НОВА ЗАГОРА
30		ОБЩИНА СИМЕОНОВГРАД
31		ОБЩИНА СЛИВЕН
32		ОБЩИНА ТОПОЛОВГРАД
33		ОБЩИНА ТУНДЖА
34		ОБЩИНА ХАРМАНЛИ
35		ОБЩИНА ХАСКОВО
36		ОБЩИНА ЯМБОЛ

6. ЦЕЛИ НА ПРЕДОСТАВЯНАТА БФП ПО ПРОЦЕДУРАТА И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

6.1. Обща цел на процедурата:

Настоящата процедура цели да подкрепи мерки за енергийна ефективност (ЕЕ) на многофамилни жилищни сгради, включително за намаляване на енергийната бедност, в най-силно засегнатите от климатичния преход области Перник, Кюстендил и Стара Загора, както

и общините Нова Загора, Ямбол, Симеоновград, Харманли, Тополовград, Димитровград, Хасково, Елхово, Сливен и Тунджа.

Мярката ще подкрепи ЕЕ в многофамилните жилищни сгради с оглед справяне с енергийната бедност. Дейностите, които ще се подкрепят ще са свързани освен с ЕЕ, така и с внедряване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ), отоплителни и климатични инсталации. Интервенциите за ЕЕ ще допринесат за намаляване потреблението на енергия и въглеродния отпечатък в региона.

С Решение № C(2023)9266 final от 20.12.2023 г. на Европейската комисия е одобрен Приоритет 4 „Справедлив преход“ на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г. с включено финансиране от Фонда за справедлив преход (ФСП) за дейности и инвестиции, идентифицирани в одобрените Териториални планове за справедлив преход на областите Перник, Кюстендил и Стара Загора, заедно с 10 прилежащи общини. Приоритет 4 на ПРР е насочен изцяло към справянето с негативните социално-икономически и екологични въздействия и смекчаване на въздействието върху най-засегнатите райони на страната при прехода към климатична неутралност.

В тази връзка, настоящата процедура се реализира в рамките на **Приоритет 4 „Справедлив преход“ на ПРР 2021-2027** с оглед подобряване на енергийната ефективност на многофамилни жилищни сгради, включително за намаляване на енергийната бедност и уязвимите потребители на енергия, на територията на общините в областите Кюстендил, Перник и Стара Загора, както и 10 общини, свързани с Маришкия басейн, които попадат в рамките на териториалния обхват на ФСП.

Прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в жилищния сграден фонд ще спомогне за смекчаване неблагоприятните въздействия на процеса на преход в най-засегнатите територии, което в комбинация с внедряването на ВЕИ, ще допринесе за намаляване на потреблението на енергия и ще спомогне за облекчаване на натиска върху нарастващите енергийни разходи. С реализацията на проектите се очаква да бъдат постигнати част от заложените цели за понижаване на годишното потребление на енергия до 2030 г. по Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България (ИНПЕК) за периода 2021-2030 г.

С цел постигане на националните цели за енергийна ефективност и целите на ниво Европейски съюз, жилищният сграден фонд е идентифициран като сектор с голям потенциал за икономии на енергия. Вниманието е фокусирано върху МЖС не само поради факта, че потреблението на енергия в сградите продължава да е висок процент от общото крайно потребление на енергия, но и поради факта че основен източник на емисии от парникови газове е битовото отопление. Лошите енергийни характеристики на сградите налагат предприемане на мерки за повишаване на енергийната им ефективност, още повече че тяхното прилагане води до пряк ефект върху намаляването на емисиите на парникови газове.

След изпълнение на енергоспестяващи мерки (ECM), сградите следва да постигат клас на енергопотребление „B” или по-висок. Посоченото изискване е продиктувано от една страна от

националната нормативна уредба, а именно съгласно Наредба № Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, минималното изискване за многофамилните жилищни сгради е да достигнат клас на енергопотребление „В". В допълнение, задължително изискване е след изпълнение на мерките за енергийна ефективност в многофамилната сграда да се постигне минимум 30% спестяване на първична енергия.

Като резултат от изпълнението на проектите по процедурата се очаква значително да се подобрят енергийните и експлоатационните характеристики на жилищните сгради, което ще позволи устойчивото им управление и поддръжка. Подобрените екологични показатели в резултат на спестените вредни емисии в атмосферата пряко и осезаемо ще подобрят качеството на живот и условията на средата в най-силно засегнатите от климатичния преход области - Кюстендил, Перник и Стара Загора, включително и на територията на общините Нова Загора, Ямбол, Симеоновград, Харманли, Тополовград, Димитровград, Хасково, Елхово, Сливен и Тунджа.

Настоящата процедура е процедура на подбор на проектни предложения в съответствие с чл. 25, ал.1, т.1 от Закон за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

6.2. Очаквани резултати:

С изпълнението на процедурата ще се постигнат следните резултати:

- повишаване на енергийната ефективност на жилищните сгради;

- допринасяне за намаляване на крайното енергийно потребление;

- намаляване емисиите на парникови газове в малките градове на територията на 3-те региона;

- намаляване на енергийната бедност и уязвимите потребители на енергия;

- намаляване на разходите за енергия на жилищните сгради;

- подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите;

- постигане на целите, заложени в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на България за периода 2021-2030 г., за енергийни спестявания в крайното енергийно потребление чрез подобряване на енергийните характеристики на сградите;

- допринасяне за постигане на целите на Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.

7. ИНДИКАТОРИ:

Изпълнението на предвидените дейности по процедурата ще се отчита чрез следните **основни индикатори**:

	за продукт			
	RCO18 - Жилища с подобрени енергийни характеристики	брой жилища	0	3 328
	RCR26 - Годишно първично енергийно потребление (от което: жилища, обществени сгради, предприятия, други)	MWh/г.	127 097,72	56 841,42
	RCR29 - Очаквани емисии на парникови газове	тонове еквивалент на CO_2/ година	27 489,09	13 211,18

Допълнителни индикатори, които следва да се посочат в раздел Е-Декларации, в случай на инвестиции във ВИ, са:

- Вид на използвания ВИ;
- Инсталирана мощност от ВИ, kWh;
- Очаквано производство на електрическа и/или топлинна енергия от ВИ, kWh

Индикаторите по процедурата са предварително зададени от УО на ПРР в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ИСУН). Кандидатът следва да присъедини всички посочени по-горе основни индикатори в раздел „Индикатори“ от Формуляра за кандидатстване (ФК). Кандидатът следва да попълни данни за базова и целева стойност по горепосочените индикатори, съгласно указанията посочени в ПРИЛОЖЕНИЕ №10 „Указания за попълване и подаване на Електронен формуляр за кандидатстване“ по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 в ИСУН 2020“.

8. ОБЩ РАЗМЕР НА БФП ПО ПРОЦЕДУРАТА И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ:

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по настоящата процедура за подбор на проектни предложения е, както следва:

Процедура/ Региони	Общ размер на финансовите средства (100% БФП)		Съфинансиране от Фонда за справедлив преход (70%/85%[1])		Национално съфинансиране (30%/15%)[2]	
	лева	евро	лева	евро	лева	евро
BG16FFPR003-4.001 „Подкрепа за енергийно обновяване на жилищни сгради “	**196 415 453,80**	**100 425 626,87**	**156 868 718,13**	**80 205 702,00**	**39 546 735,67**	**20 219 924,87**
Региони в преход	**67 229 450,62**	**34 373 872,28**	**47 060 615,43**	**24 061 710,60**	**20 168 835,19**	**10 312 161,68**
Област Кюстендил	33 614 725,31	17 186 936,14	23 530 307,72	12 030 855,30	10 084 417,59	5 156 080,84
Област Перник	33 614 725,31	17 186 936,14	23 530 307,72	12 030 855,30	10 084 417,59	5 156 080,84
По-слабо развити региони	**129 186 003,18**	**66 051 754,59**	**109 808 102,70**	**56 143 991,40**	**19 377 900,48**	**9 907 763,19**
Област Стара Загора и 10-те общини, свързани с Маришкия басейн	129 186 003,18	66 051 754,59	109 808 102,70	56 143 991,40	19 377 900,48	9 907 763,19

В случай, че **за дадена област** не бъдат подадени достатъчен брой проекти или не бъдат одобрени проекти до размера на предвидените средства, УО на ПРР си запазва правото да направи преразпределение на ресурса за финансиране към одобрени резервни проекти в другите допустими области по процедурата, до достигане на наличния финансов ресурс по процедурата.

БФП не се предоставя за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други инструменти на Европейския съюз в съответствие с чл. 63, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и

[1] Съфинансирането от ФСП е съответно 70% при региони в преход (а именно областите Кюстендил и Перник) и 85% при по-слабо развити региони (а именно област Стара Загора и прилежащите общини).
[2] Националното съфинансиране е съответно 30% при региони в преход и 15% при по-слабо развити региони.

Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика[3], както и с други публични средства, различни от тези на кандидата. Във връзка с това условие, при подаване на проектно предложение, кандидатът следва да попълни в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕФСУ (ИСУН) Е-Декларация, че предвидените дейности не са финансирани от друг проект/програма/бюджетна линия или друга финансова схема с източник националния бюджет, бюджета на ЕС или друга донорска програма - **Декларация за съответствие с изискванията на процедурата (ПРИЛОЖЕНИЕ №1)**.

9. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА БФП ЗА КОНКРЕТНО ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ:

Минималният размер на заявените безвъзмездни средства за проектно предложение, включващо една сграда/ блок-секция е **50 000** лева.
Максималният размер на заявените безвъзмездни средства за проектно предложение, включващо една сграда/ блок-секция е **9 500 000** лева.

ВАЖНО!

В рамките на горния максимален размер на заявените безвъзмездни средства са налице ограничения за собственик на самостоятелни обекти (ССО), за които се прилага максимален размер на помощ, съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз към помощта „de minimis“.

Максималния размер на помощта (Общият размер на помощта) за дейностите по проекта за конкретния ССО, за който се прилагат правилата за минимална помощ (de minimis), заедно с получените на територията на Република България други минимални помощи (de minimis) за период от три години , предоставени на:

а) предприятието (ССО, което извършва стопанска дейност);

б) предприятията, с които предприятието- ССО образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 2023/2831;

в) всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“;

г) както и, в случай че някое от предприятията, които образуват „едно и също предприятие“, се е възползвало от минимална помощ (de minimis), получена преди разделяне или отделяне,

не надхвърля левовата равностойност на 300 000 евро (586 749 лева).

Допустимият максимален размер на БФП за ССО в режим на „de minimis“ следва да е такъв, който не води до надвишаване на праговете, определени в Регламент (ЕС) 2023/2831, а именно: левовата равностойност на 300 000 евро (586 749 лева) за период от

[3] Регламент (ЕС) 2021/1060

3 (три) предходни години. Ако размерът на необходимите средствата за ССО за ЕЕ по предложението, надвишава установените в регламента прагове, ССО следва да осигури собствени средства за превишението над праговете по регламента.

10. ПРОЦЕНТ НА СЪФИНАНСИРАНЕ:

1.) За проектни предложения, изпълнявани при условията на режим на „непомощ“ **не се изисква** съфинансиране от кандидата – размерът на помощта е 100%.

2.) За проектни предложения, при които инвестициите за даден ССО ще се изпълнява при условията **на режим „de minimis“**, прагът на финансиране се изчислява съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз към помощта „de minimis“.

Общият размер на помощта по режим *de minimis* предоставяна на конкретния ССО по настоящата процедура, който сумиран с всички други минимални помощи, получени от ССО *и/или предприятията, с които образува едно и също предприятие,* не може да надхвърля 300 000 EUR или 586 749 лв. за период от три години (три години се калкулират от дата до дата. При подаване на проектното предложение - към датата на подаване на проектното предложение /при сключване на административния договор за БФП - към датата на сключване на административния договор за БФП) За остатъка до пълния размер на средствата по предложението, надвишаващ установените в регламента прагове, ССО следва да осигури собствени средства за превишението над праговете по регламента.

Допустимият максимален размер на БФП следва да е такъв, който не води до надвишаване на праговете, определени в Регламент (ЕС) 2023/2831, а именно: левовата равностойност на 300 000 евро (586 749 лева) за период от 3 (три) години.

11. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ:

Допустими кандидати са общините, посочени в раздел 5 „Териториален обхват“.
Кандидатстването се осъществява чрез подаване на формуляр за кандидатстване в ИСУН от общината в съответствие с изискванията, описани в настоящите Насоки за кандидатстване. Общината е отговорна за изпълнението и отчитането на всички дейности (вкл. разработване на технически/работен проект, изпълнение на СМР, строителен надзор, авторски надзор и др.), както и за административното и финансовото управление на проектното предложение.

Проектни предложения по настоящата процедура могат да бъдат подавани само от допустимите кандидати- съответната община, на територията на която се намира сградата, в партньорство със сдружение на собствениците (СС), регистрирани по Закона за управление на етажната собственост (ЗУЕС).

Важно!
Общината може да участва с повече от едно проектно предложение, при условие, че не е за една и съща сграда/блок-секция/група от блок-секции.
Проектни предложения се подават за сгради, намиращи се на територията на съответната допустима община, съгласно раздел 5 „Териториален обхват“.

В ЕДНО ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ НЕ МОЖЕ ДА БЪДЕ ВКЛЮЧЕНА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДНА СГРАДА/БЛОК-СЕКЦИЯ.

Блок-секция е строителна единица със самостоятелно функционално предназначение, която притежава отделни ограждащи от външния въздух конструкции и елементи (стени, покрив, вкл. деформационна фуга м/у свързано застроени блок-секции) и има самостоятелно обособен генератор на топлина (абонатна станция, отоплителен котел или друг генератор)/ генератор на студ или няма генератор на топлина/студ. Блок-секция е и вход/входове, които покриват изискванията по предходното изречение.

При наличие на свързано строителство при кандидатстващи няколко блок-секции в една сграда, следва групата от блок-секции да кандидатстват с едно проектно предложение. В тази връзка е необходимо за групата от блок-секции да бъде създадено и регистрирано едно сдружение на собствениците по реда на ЗУЕС.

Важно!
Допустими са всички многофамилни жилищни сгради, които се управляват по реда на ЗУЕС и са проектирани преди 26 април 1999 г.
Многофамилните жилищни сгради, които се управляват по реда на ЗУЕС са тези, в които броят самостоятелни обекти са <u>най-малко четири</u> и принадлежат на повече от един собственик.
Сградата следва да е жилищна и да е предназначена за постоянно обитаване, в която най-малко 60 на сто от нейната разгъната застроена площ (РЗП) се заема от жилища (съгласно § 5, т. 29 от Допълнителните разпоредби на ЗУТ[4]). РЗП на сградата се определя съгласно посочената дефиниция в § 5, т. 18 Допълнителните разпоредби на ЗУТ.
<u>Преди подаване на проектното предложение общината:</u>

- инициира и организира процеса по кандидатстване от СС за енергийно обновяване чрез публикуване на **обявление - покана**, посочващо крайната дата на прием на заявления за участие по настоящата процедура **на своята интернет страница, както и поне в една общинска или регионална медия.**
- разяснява условията и изискванията за изпълнение на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради по настоящата процедура;
- приема Заявление за участие по процедурата;

[4] Закон за устройство на територията

- Проверява данните и документите от Приложение 4 „Декларация, съдържаща информация за енергийно уязвимите лица в сградата“ (по т.1, 2, 3, 4 и 5 на Приложение 4), ако същата е предоставена от СС, и при необходимост връща Приложение 4 на СС за корекция.
- В случай, че СС са предоставили Приложение 4 „Декларация, съдържаща информация за енергийно уязвимите лица в сградата“, общината прави проверка на декларираните от СС данни по т.1, 2 и 5 в Приложение 4, като изпраща писмо (със списъци с имена и адреси):
  1. До Компетентната Дирекция „Социално подпомагане“, по служебен път чрез Системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС) за получаване на Справка за живущи в сградата лица/семейства, които са:

- подпомогнати по Наредба № РД-07-5 от 2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление за отоплителен сезон 2023/2024 г., за потвърждаване на декларираните лица в т.1. на Приложение 4 (предоставена при спазване на изискванията за законосъобразно обработване на лични данни по чл. 5 и чл. 6 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета, както и на Закона за защита на личните данни);
- получавали месечни социални помощи по реда на Закона за социално подпомагане през предходните 12 месеца преди подаване на заявлението за участие, за потвърждаване на декларираните лица в т.2. на Приложение 4 (предоставена при спазване на изискванията за законосъобразно обработване на лични данни по чл. 5 и чл. 6 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета и на Закона за защита на личните данни);

  Компетентната Дирекция „Социално подпомагане“ предоставя данни за живущи в сградата лица единствено и само за реализиране на целите, заложени в Процедура чрез подбор на проектни предложения BG16FFPR003-4.001 за „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на многофамилни жилищни сгради, включително справяне с енергийната бедност“ чрез подбор на проектни предложения BG16FFPR003-4.001, в рамките на Приоритет 4 „Справедлив преход“ на ПРР 2021-2027 с оглед подобряване на енергийната ефективност на многофамилни жилищни сгради, включително за намаляване на енергийната бедност и уязвимите потребители на енергия, на територията на общините в областите Кюстендил, Перник и Стара Загора, както и 10 общини, свързани с Маришкия басейн, които попадат в рамките на териториалния обхват на ФСП.

  Дирекция „Социално подпомагане“ връща по служебен път чрез СЕОС[5] Справка, съдържаща персонална информация за всяко лице и член на семейство, което е:
  - подпомогнато по Наредба № РД-07-5 от 2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление за отоплителен сезон 2023/2024 г.;
  - получавало месечни социални помощи по реда на Закона за социално подпомагане през периода, посочен в писмото на общината;

[5] СЕОС- Среда за електронен обмен на съобщения

2. До съответните работодатели за получаване на Справка съдържаща персонална информация за всяко лице посочено в т.5. на Приложение 4, с която да се потвърди неговата заетост в съответните сектори (предоставена при спазване на изискванията за законосъобразно обработване на лични данни по чл. 5 и чл. 6 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета и на Закона за защита на личните данни).

- Общината предоставя справка за лицата, които са с установени жилищни нужди и са настанени в социални (общински) жилища в сградата-обект на интервенция, по реда на общинската Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите, която да потвърждава декларираните лица в т.4. на Приложение 4 (ако е приложимо);
  !!!Справките се предоставят при спазване на изискванията за законосъобразно обработване на лични данни по чл. 5 и чл. 6 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета и на Закона за защита на личните данни.
- изготвя обобщена количествено-стойностна сметка (КСС) и сключва **Партньорско споразумение** по образец (**ПРИЛОЖЕНИЕ №2) със СС.**

12. ДОПУСТИМИ ПАРТНЬОРИ:

Допустими партньори са сдруженията на собствениците (СС), регистрирани съгласно **Закона за управление на етажната собственост** (ЗУЕС[6]).

Съгласно ЗУЕС, СС са юридически лица, създадени за усвояване на средства от фондовете на Европейския съюз и/или от държавния или общинския бюджет, безвъзмездна помощ и субсидии и/или използване на собствени средства с цел ремонт и обновяване на сгради в режим на етажна собственост. Сдружение на собствениците може да се създаде за един или повече от един вход на сградата или за няколко сгради в режим на етажна собственост, които са изпълнени при свързано застрояване.

Кандидатстването по настоящата процедура чрез Формуляр за кандидатстване в ИСУН се предхожда от кандидатстване на Сдруженията на собствениците (СС) на сгради/блок-секции в режим на етажна собственост към съответната община, на територията на която се намират допустимите за финансиране сгради/блок-секции.

Сдруженията на собствениците, създадени по реда на ЗУЕС, се обръщат за партньорство към общината, на чиято територия се намира тяхната сграда/блок-секция, съгласно сроковете в публикуваното обявление - покана, като подават най-малко следните документи на общината:

1. Заявление за участие - по приложения образец (**ПРИЛОЖЕНИЕ №5)**;
2. Документи, свързани с проведените общи събрания за създаване на СС или други документи, свързани с вземане на решения от страна на етажната собственост (**ПРИЛОЖЕНИЕ №5.1)**.
3. Копие от книгата на етажната собственост, съгласно ЗУЕС, от което да са видни всички живущи в сградата;

[6] Закон за управление на етажната собственост, ЗУЕС

4. **ПРИЛОЖЕНИЕ №4** „Декларация, съдържаща информация за енергийно уязвимите лица в сградата“, ако е приложимо, и СС иска да се възползва от приоритизацията на сградите(да получи повече точки на Техническа и финансова оценка), както и документи за удостоверяване на информацията по т. 3 на Приложение 4 относно живущите лица в МЖС (обект на интервенция), чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата обект на интервенция и са с установена 50 или над 50 на сто трайно намалена работоспособност на база документи, издадени от съответните експертни лекарски комисии. За всяко посочено лице по т.3. на Приложение 4 се предоставя на общината копие на валидно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

!!!Приложение 4 „Декларация, съдържаща информация за енергийно уязвимите лица в сградата“ се предоставя от СС на общината, в случаите когато в сградата-обект на интервенция има лица, попадащи в определенията на т.1, 2, 3, 4 или 5 на Приложение 4, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата обект на интервенция, и които са заявявали желание да бъдат вписани в Приложение 4.

5. Обследване за енергийна ефективност и валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, изготвени по реда на чл. 48 от ЗЕЕ;
6. Обследване за установяване на техническите характеристики, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл. 169, ал. 1 и ал. 3 от ЗУТ и Технически паспорт в съответствие с изискванията, определени в глава трета на Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите;
7. По своя преценка, общинската администрация може да изиска и други документи, необходими за подготовката за подаването и за изпълнението на проектното предложение, като декларации за готовност за осигуряване на достъп до самостоятелните обекти и др.

След преглед на посочената документация и изготвяне на обобщена КСС, общината предлага на СС да сключат **Партньорско споразумение** по образец (**ПРИЛОЖЕНИЕ №2)**, което следва да се приложи в ИСУН при подаване на проектното предложение. В партньорското споразумение двете страни следва да се разпишат всички права и задължения на партньорите, в случай, че в посочения образец те не са изчерпателно посочени, за периода на кандидатстване и в периода на изпълнение на дейностите по обновяване на сградата/блок-секцията/групата от блок-секции. Партньорствата, създадени за целите на настоящата процедура за предоставяне на БФП, не е необходимо да бъдат регистрирани в съда.
В допълнение, общината следва да изиска и представи към проектното предложение в ИСУН **писмо по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от същата наредба**.

Сдружения на собственици, които имат подадени заявления за финансова помощ в общината по други програми и процедури, е необходимо да подадат ново Заявление за участие, с което да бъде удостоверено по подходящ начин (чрез приложен протокол, решение или др.), че от страна на собствениците има желание и готовност за включване в проектно предложение по настоящата процедура. Необходимо е да се сключи ново Партньорско споразумение със сдруженията на собствениците, с нови приложими документи и декларации от собствениците, съгласно пакета документи в Приложение 5.1.

13. ДЕЙНОСТИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ:

Дейностите, допустими за финансиране по настоящата процедура са:

- Дейности по изпълнение на мерки за енергийна ефективност, предписани в енергийното обследване;
- Поставяне/инсталиране на системи за оползотворяване на енергия от възобновяеми енергийни източници за енергийните потребности на сградата и батерии за съхранение на енергия, бойлери за гореща вода към общите части на системата (не за индивидуално ползване при многофамилни жилищни сгради (МЖС), ако са предписани в енергийното обследване;
- Поставяне/инсталиране на системи за отопление и климатизация, интегрирани инсталации за възобновяема енергия на място, цифровизация на сградите, зелена инфраструктура;
- Други дейности, свързани с изпълнението на дейностите за енергийна ефективност - съпътстващи строително-монтажни работи (СМР), които са пряко свързани с енергоспестяващите мерки, като без тях изпълнението на мерките не би могло да се завърши с необходимото качество, вкл. допринасящи за завършеност и цялостен облик на обекта, и съответствие на изпълняваните видове работи с нормативните изисквания и с издадените строителни книжа в обхвата на разрешението за строеж.
  В други дейности се включват и такива, без които може да се наруши устойчивостта и да се компрометира ЕСМ, свързани с неотложни мерки в техническия паспорт на сградата, както и мерки за осигуряване на пожарна безопасност и за изграждане/ремонт/подмяна на мълниезащитна и заземителна инсталация, когато са предписани в техническия паспорт на сградата.

!!!Допустимо е изпълнението на дейностите за СМР на инженеринг.

Допустими за финансиране са и следните съпътстващи дейности:

- Извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на сертификат за енергийни характеристики на сградите в експлоатация – първоначално обследване за енергийна ефективност за целите на подаване на предложение по настоящата процедура вкл. дейности по изготвяне на обследване на сградата за наличие на защитени видове в сградата обект на интервенция;

- Извършване на обследване за установяване на техническите характеристики, свързани с удовлетворяване на изискванията на свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1 и ал.3 от ЗУТ;
- Изготвяне на инвестиционен проект;
- Оценка на съответствието на проектите, съгласно чл.142 и чл.169 от ЗУТ;
- Авторски и строителен надзор съгласно ЗУТ;
- Въвеждане на обекта в експлоатация;
- Видимост, прозрачност и комуникация на проекта;
- Организация и управление на проекта.

ВАЖНО!!!

Дейностите по проектните предложения следва да не са физически завършени или изцяло изпълнени преди подаване на съответното проектно предложение, независимо дали всички свързани плащания са извършени от конкретния кандидат или не.

СМР на мерки за ЕЕ са допустими за финансиране с безвъзмездна финансова помощ, когато са предписани в енергийното обследване, вкл. съпътстващите дейности.

Дейностите по изготвяне на обследвания за енергийна ефективност, сертификат за енергийни характеристики на сградите в експлоатация, обследвания за установяване на техническите характеристики на сградите са условие за кандидатстване по процедурата, в тази връзка те са подготвителни към дейността за внедряване на мерки за ЕЕ на сградите и разходите за тях са допустими за финансиране в съответствие с периода на допустимост на разходите, посочен в раздел 14 на настоящите Насоки за кандидатстване.

В рамките на процедурата няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. Недопускането на дублиране на дейности ще се съблюдава както на етап сключване на договор за финансиране (чрез проверки за двойно финансиране и др.), така и в процеса на изпълнение на договора).

Важни условия по процедурата!

- Мерките за енергийна ефективност се изпълняват въз основа на **обследване за енергийна ефективност на съответната сграда**. Обследването за енергийна ефективност следва да бъде придружено от валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, изготвени по реда на чл. 48 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ). Докладът от обследването за енергийна ефективност следва бъде изготвен в обхват и съдържание съгласно изискванията, определи в приложимата подзаконова нормативна уредба (Наредбата по чл. 48 от ЗЕЕ). Наличието на обследване за енергийна ефективност, включително сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, е условие за кандидатстване по настоящата процедура.
  Сертификатите за енергийна ефективност на сградите следва да бъдат издадени в съответствие с актуалната към момента на кандидатстване наредба по чл. 48 от ЗЕЕ, а

именно съгласно Наредба №Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради. Представеният сертификат трябва да е в съответствие с изискванията към енергийните характеристики, определени в Наредба №РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за технически изисквания към енергийните характеристики на сгради (обн. ДВ, бр. 92 от 2022 г.).

- Предложенията за изпълнение на инвестиция следва да предвиждат **всички допустими енергоспестяващи мерки**, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на енергия от възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), които водят до съответствие на сградата с поставените изисквания за енергийна ефективност – сградата да постига минимум клас на енергопотребление „В" и минимум 30%[7] спестявания на първична енергия.
- Техническите характеристики на сградите, при изготвяне на обследване за енергийна ефективност, следва да бъдат установявани и чрез архитектурно заснемане и/или налична техническа документация на сградата/блок-секцията/групата от блок-секции в степен достатъчно обосноваваща нейния обемно-планировъчен характер. СС могат да се обърнат за съдействие към общинската администрация, на чиято територия се намира сградата им, в случай на налична в общината техническа документация на сградата/блок-секцията/ групата от блок-секции.
- Допустими за енергийно обновяване по настоящата процедура са сгради, които са получили **положителна оценка за сеизмична осигуреност**, независимо дали са осигурени или неосигурени на сеизмични въздействия, в съответствие с Наредба №РД-02-20-2 от 27.01.2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони.
  В тази връзка, за всяка сграда следва да се представи **обследване за установяване на техническите характеристики, свързани с удовлетворяване на изискванията на свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1 и ал.3 от ЗУТ (техническо обследване)**, което съдържа **положителна оценка за сеизмичната осигуреност на строежа**, в съответствие с действащите към момента на обследването нормативни актове. Оценката следва да доказва, че сградата може да понесе допълнителното вертикално натоварване, след изпълнение на СМР, предвидени за енергийно обновяване по проектното предложение. Минималната информация, която е необходима за оценката на сеизмичната осигуреност на строежа, е дадена в приложение № 1 към НАРЕДБА № РД-02-20-2 от 27 януари 2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони.
- Мерките за повишаване на енергийна ефективност, които се препоръчват при всяка реконструкция, основно обновяване, основен ремонт на сграда или на части от сграда в експлоатация, следва да се оценяват по отношение на техническата и икономическата

[7] *% спестявания = {общо нормализирано потребление на първична енергия при актуално състояние (преди изпълнение на ЕСМ) в kWh/год. - обща първична енергия след изпълнение на ЕСМ от избрания пакет в kWh/год. } / {общо нормализирано потребление на първична енергия при актуално състояние (преди изпълнение на ЕСМ) в kWh/год.} x 100*

целесъобразност за използване на алтернативни инсталации и системи по чл. 31, ал. 2. от Закона за енергийна ефективност.

- Кандидатът трябва да предвиди **строителен надзор от лицензирана фирма,** съгласно чл. 168 ал. 2 от Закона за устройство на територията.
- Завършването на строителството и въвеждането в експлоатация се извършва по реда на ЗУТ.
- При разработването на проектното предложение кандидатът задължително трябва да предвиди в изпълнението **дейности за видимост, прозрачност и комуникация**.

Изисквания за постигнати енергийни параметри от приложените мерки:

- След изпълнение на енергоспестяващи мерки (ЕСМ), многофамилните жилищни сгради следва да постигат **клас на енергопотребление „В" или по-висок.**
- В случай, че мерките включват системи за отопление и охлаждане и/или производство на електрическа енергия от възобновяеми източници (ВИ), допустими са само такива за обезпечаването на енергийното потребление на сградата. Изграждането на съоръжение за производство на енергия от ВИ е допустимо, само ако съоръжението за производство на енергия от ВИ ще бъде собственост на етажната собственост и произведената енергия ще се използва за нуждите му. При изграждане на системи за оползотворяване на енергия от ВИ, допустими за финансиране със средства по процедурата са частите и елементите на системата, които са общи части на сградата по смисъла на чл. 38 от Закона за собствеността. Тези части/елементи на системата, които не са общи части, следва да бъдат финансирани от ССО. При изготвяне на инвестиционния проект за обновяване на сградата, подобна система следва да бъде разработена в цялост, а не само за общите части на сградата.
- В случаите, когато проектното предложение включва мерки за отопление и охлаждане и/или производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, следва в доклада от обследването да става ясно, че производството на електрическа и/или топлинна енергия от ВИ, осъществено със средства по процедурата, е само за собствено потребление.

ВАЖНО! Приоритизация на сградите, които ще получат подкрепа по процедурата:

- **Приоритет ще се дава на проектни предложения, насочени към осигуряване на подкрепа за енергийно уязвимите и енергийно бедните домакинства.**

Предвид че все още не функционира специфичната информационна система, необходима за прилагане на дефинициите за енергийна бедност и уязвими домакинства към Наредба за критериите, условията и реда за определяне на статут на домакинство в положение на енергийна бедност и на статут на уязвим клиент за снабдяване с електрическа енергия (ПМС № 267 от 07.12.2023 г.), по настоящата процедура приоритет ще се предоставя за МЖС, в която <u>живущите:</u>

- получават целева помощ за отопление по Закона за социално подпомагане за предходния отоплителен сезон (съгласно информация в т.1. на Декларация 4 и Справка от компетентната дирекция за „Социално подпомагане")

- получават месечни социални помощи, съгласно Закона за социалното подпомагане за предходните 12 месеца преди подаване на заявлението за участие (съгласно информация в т.2. на Декларация 4 и справка от компетентната дирекция за „Социално подпомагане”);
- които са с установена 50 или над 50 на сто трайно намалена работоспособност (на база информация в т.3. на Декларация 4 и копия на документи, издадени от ТЕЛК/НЕЛК);
- които са с установени жилищни нужди и са настанени в социални (общински) жилища, по реда на общинската Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите (съгласно информация в т.4. на Декларация 4 и справка от общината за лицата, на които са предоставени социални/общински жилища);
- които са заети в затихващите сектори - въгледобивните дейности, производството на енергия от въглища (включително електрическа енергия, топлинна енергия и пара), доставката на специализирано минно оборудване (съгласно информация в т.5. на Декларация 4 и справка/и от работодател/и).

- **В допълнение, с оглед осигуряване на подкрепа за най-силно нуждаещите се сгради от енергийно обновяване и за уязвими домакинства, е включен критерий за съществуващия клас на енергийно потребление на сградата, обект на интервенция като съответно най-голяма тежест в оценката се дава на сгради, които са с най-нисък клас на енергопотребление.** Ниският клас на енергопотребление на сградата също може да покаже, че собствениците на самостоятелни обекти нямат възможност да внедрят мерки за ЕЕ за собствена сметка, т.е. е възможно да попаднат в групите на енергийно уязвимите или енергийно бедни домакинства съгласно дефинициите.

14. КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ:

14.1. Условия за допустимост на разходите.

Период на допустимост на разходите:

Разходите за изпълнение на проектно предложение са допустими за финансиране, ако са действително направени и платени в периода **от 01.01.2021 г. до 31.12.2029 г.**

Всички разходи, извършени от кандидата след 31.12.2029 г., не се изплащат от отпуснатата безвъзмездна финансова помощ и не подлежат на верификация, съответно възстановяване им следва да се реализира за сметка на кандидата.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

1. Правилата, описани в Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна

сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика[8];

2. Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ, ред. ДВ бр.102 от 23 декември 2022 г.);

3. Постановление № 86 от 1 юни 2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 - 2027 г.[9], в сила от 06.06.2023 г.;

4. Всички други законови и подзаконови нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство и настоящите Насоки за кандидатстване.

Разходите се считат за допустими, ако са налице едновременно следните условия:

1. Разходите са за дейности, съответстващи на предвидените в одобрения проект и се извършват от допустими кандидати/партньори съгласно ПРР 2021-2027;

2. Разходите попадат във включени в настоящите Указания за кандидатстване и в одобрения проект категории разходи;

3. Разходите не надхвърлят праговете за съответната категория в настоящите Указания за кандидатстване и в одобрения проект;

4. Разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги, строителни и монтажни работи и положен труд;

5. Разходите са извършени законосъобразно, съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;

6. Разходите са отразени в счетоводната документация на кандидата, чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;

7. За направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на Приложение XIII от Регламент (ЕС) 2021/1060 и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) 2021/1060;

8. Разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи;

9. Разходите са платени в срока за допустимост на разходите. В случаите на предоставяне на БФП под формите, описани в член 53, параграф 1, букви б), в) и е) на Регламент (ЕС) 2021/1060 разходите са допустими, ако действията, представляващи основание за възстановяването им, са извършени в срока за допустимост.

10. Разходите не са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други фондове и инструменти на ЕС в съответствие с чл. 63, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060, както и с други публични средства, различни от тези на кандидата (чл. 4, ал. 4 от ЗУСЕФСУ);

11. Разходите са необходими за изпълнението на проекта и са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 33 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 2012/966[10];

[8] Регламент (ЕС) 2021/1060

[9] Постановление № 86 от 1 юни 2023 г.

[10] Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013,

12. Разходите не са за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от кандидата, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.
13. Разходите допринасят за изпълнение на условията и резултатите/индикаторите по проектните предложения.

14.2. Допустими разходи

Допустими разходи по настоящата процедура, съгласно разпоредбите на ЗУСЕФСУ и съгласно ПМС № 86/01.06.2023 г., свързани с изпълнението на дейностите по проектните предложения, са:

14.2.1. Преки допустими разходи (Действително направени и платени допустими разходи):

- Разходи за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сгради в експлоатация вкл. разходи по изготвяне на обследване за наличие на защитени видове в сградата обект на интервенция;
  !!!Разходите по изготвяне на обследване за наличие на защитени видове в сградата обект на интервенция са в размер до 3 000 лв. с ДДС.
- Разходи, свързани със заснемания, технически и работни проекти, вкл. разходи за техническо обследване и паспорт;
- Разходи за СМР по изпълнение на мерки за енергийна ефективност, които са предписани в обследването за енергийна ефективност;
- Разходи за доставка и поставяне/инсталиране на системи за оползотворяване на енергия от възобновяеми енергийни източници за енергийните потребности на сградата и батерии за съхранение на енергия, бойлери за гореща вода към общите части на системата (не за индивидуално ползване при МЖС), ако са предписани в енергийното обследване;
- Разходи за авторски надзор съгласно чл.162, ал.2 от Закон за устройство на територията (ЗУТ);
- Разходи за строителен надзор съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ;
- Разходи за оценка на съответствието на проектите, съгласно чл.142 и чл.169 от ЗУТ;
- Разходи, свързани с издаването на необходими разрешителни документи и документи за въвеждането на обектите в експлоатация, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи и експлоатационните дружества;
- Невъзстановим данък добавена стойност;
- Други разходи, свързани с допустимите дейности вкл. разходи за СМР, свързани с неотложните мерки в техническия паспорт на сградата, както и мерки за осигуряване

(ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012

на пожарна безопасност и за изграждане/ремонт/подмяна на мълниезащитна и заземителна инсталация, когато са предписани в техническия паспорт на сградата.
!!!Разходите, включени в това перо (други разходи), могат да са до 10% от стойността на разходите за СМР по изпълнение на мерки за енергийна ефективност.

ВАЖНО! Горепосочените преки разходи се възстановяват на кандидата под формата на чл. 55, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕФСУ – възстановяване на действително направени и платени допустими разходи. Същите включват в себе си разхода за ДДС, когато е допустим за възстановяване, съгласно националното законодателство.

14.2.2. Непреки разходи - разходи, изчислени като единна ставка в размер на 7% от допустимите преки разходи.
Разходи за организация и управление на проектното предложение (разходи за възнаграждения, вкл. здравни и осигурителни вноски за сметка на работодателя), както и за изпълнение на мерки за видимост, прозрачност и комуникация.

Непреките разходи (разходи за организация и управление и за видимост, прозрачност и комуникация) се възстановяват на бенефициента под формата на чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ – финансиране с единна ставка, определена чрез прилагане на посоченият процент към една или няколко определени категории разходи.

В конкретния случай се прилага единна ставка по реда на чл. 54, буква а) във връзка с чл. 53 параграф 1, буква г) на Регламент (ЕС) 2021/1060 – точно 7% от преките допустими разходи по проектното предложение.

Използването на единна ставка по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ не освобождава бенефициентите от задълженията им при изпълнението на всички дейности, включени в техните проекти, да спазват приложимото европейско и национално законодателство.

ВАЖНО!!!

С оглед определяне на реалистичността на предвидените разходи, кандидатът следва да приложи към формуляра за кандидатстване в ИСУН финансова обосновка относно остойностяването на дейностите, включени в проектното предложение. В обосновката се посочва въз основа на какви документи, други анализи или проучвания са остойностени дейностите и/или какви данни/ показатели/ оферти/ извлечение от каталог на производители/ доставчици, информация за вече сключени и изпълнени договори със сходни параметри и предмет, пазарни консултации по смисъла на ЗОП, пазарни проучвания и/или проучване в интернет, досегашен опит, калкулативен метод и др. са ползвани при остойностяването и др. При позоваване на вече сключени договори с избран/и изпълнители на дейности, предмет на проектното предложение, с което се кандидатства, то към анализа на остойностяването се прилага копие/я на тези договори или, ако са публично достъпни, се посочва активен линк към

тях, като бенефициентът представя в анализа на остойностяването по какъв начин е определена прогнозна стойност на поръчката. При позоваване на оферти се прилагат самите оферти. В случаите, в които остойностяването е извършено единствено на базата на оферти, се представят минимум две такива. При позоваване на досегашен опит/ калкулативен метод се прилагат количествено-стойности сметки и др. Възможно е доказване на стойности по дейности чрез извадка на подобни услуги/доставки от страницата на АОП, като се посочват аналогичните характеристики между проведената поръчка със сключен договор и дейностите, предвидени в проектното предложение. В случаите, в които остойностяването е извършено на базата на оферти, проучвания или извадки от АОП, се представят минимум две от независими източници. В финансова обосновка на остойностяване е възможно да се посочи и процент на допълнителни разходи (ако такива са налични), които може да включват транспортни разходи, управленски разходи и/или друго, като изрично следва да е посочена тяхната стойност или процент от действителните разходи с обосновка за приетия процент и необходимостта от прилагането му. При дейности, свързани със СМР в случай на наличен идеен проект се представя КСС в текущи цени по окрупнени показатели, и КСС в текущи цени в случай на наличен технически (работен) проект. Всяка финансова обосновка следва да съдържа в поле „Забележка“ описателна част за принципите, които са използвани при определяне на стойността на отделна дейност: защо и как е определена стойността на дейността при получени две оферти, коя сума е приета – средноаритметична или по-ниската стойност на услугата/доставката, какви обстоятелства са отчетени или следва да се отчитат при остойностяване на всяка конкретна дейност, друго по преценка на кандидата

За дейността „Организация и управление на проекта, видимост, прозрачност и комуникация“ в анализа се посочва и се прилага съответният процент съгласно настоящите Насоки за кандидатстване (7%).

Образец на финансова обосновка се съдържа в Приложение 8 към Условията за кандидатстване.

ВАЖНО !!!

В случай, че на етапа на кандидатстване, се констатират разходи, които не са допустими, същите следва да бъдат представени в отделна КСС и кандидатът следва да я представи, заедно с основната КСС, във формат „Excel“. Аналогично, в случай, че допустимите разходи за СМР са разделени между средства с източник на финансиране ПРР и допустим собствен принос, разходите, финансирани от ПРР и тези, финансирани със собствен принос, следва да бъдат представени в отделни КСС.

В случай на многофамилна жилищна сграда, в която има самостоятелни обекти, които се използват за стопанска дейност, се представя отделно/и КСС за самостоятелните обекти за които се прилага режим на минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2023/2831. Разходите за всеки самостоятелен обект със стопанско предназначение следва да бъдат изчислени отделно по модела на Приложение №7. „Изчисляване на разходи на ССО със стопанско предназначение“. Редът за попълване на Приложение №7. е описан в Приложение 7.1 Указание за попълване на Приложение 7“.

На етапа на проектиране, общината има задължение да обособи възникналите при проектирането недопустими разходи в отделна КСС и да я представи, заедно с КСС - БФП във формат „Excel“. Аналогично, в случай че допустимите разходи за СМР са разделени между средства с източник на финансиране ПРР и допустим собствен принос, разходите, финансирани от ПРР и тези, финансирани със собствен принос, следва да бъдат представени в отделни КСС.
В случай, че на етапа на верификация бъдат установени разходи за СМР, които не са допустими, съгласно настоящите Насоки за кандидатстване, тези разходи няма да се финансират по процедурата и подлежат на възстановяване от кандидата.

14.2.3. Специфични допустими разходи:
Данъкът върху добавената стойност (ДДС) е допустим разход, когато ДДС не подлежи на възстановяване, съгласно националното законодателство в областта на ДДС.

Всички разходи в раздел „Бюджет“, раздел „План за изпълнение/Дейности по проекта“ (поле „Стойност“) и раздел „План за външно възлагане“ (поле „Прогнозна стойност“) на Формуляра за кандидатстване следва да се посочват с ДДС.

ВАЖНО!!!

В случай на проект за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради със самостоятелен/ни обект/и, **собственост на общината кандидат**, трябва да бъде извършвана индивидуална проверка за допустимост на разходите за ДДС за всеки един самостоятелен обект.

В общия случай ДДС се определя като невъзстановим данък върху добавената стойност (допустим за финансиране с БФП по проектите по ПРР), тъй като при изпълнението на проектите общините извършват безвъзмездни доставки. При все това са възможни следните изключения:

2.1. Самостоятелни обекти, собственост на общините кандидати, предоставени за ползване на **физически лица за жилищни нужди**:

ДДС е невъзстановим, тъй като в общия случай това е освободена доставка съгласно глава четвърта от ЗДДС (Закона за ДДС). Въпреки това, общините могат да се възползват от изключението по чл. 45, ал.7 от ЗДДС и да начислят данък при отдаването под наем. В този случай на основание чл. 69, ал.1, т.1 от ЗДДС ще възникне право на приспадане на данъчен кредит (ДДС за съответния самостоятелен обект е недопустим за финансиране по ПРР), предвид факта че получените стоки и услуги са предмет на последващи облагаеми доставки.

2.2. Самостоятелни обекти, собственост на общините бенефициенти, предоставени за ползване на **физически лица за нежилищни нужди**:

ДДС за съответния самостоятелен обект е възстановим и съответно недопустим за възстановяване по ПРР.

2.3. Самостоятелни обекти, собственост на общините бенефициенти, предоставени за ползване **на юридически лица**:

ДДС за съответния самостоятелен обект е възстановим за общината и съответно недопустим за възстановяване по ПРР.

За сградите, в които няма самостоятелни обекти със стопанско предназначение, собственост на общината бенефициент, ДДС е допустим за финансиране с БФП по ПРР.

За целите на проверката общините следва да представят информация в поле „Описание на обектите на интервенция във връзка с определяне на приложимите правила в областта на държавните помощи“ на раздел „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ от формуляра за кандидатстване като посочат кои са самостоятелните обекти, собственост на общината, в сградите, обект на интервенция и какво е тяхното предназначение. За обектите, предоставени за ползване за жилищни нужди на физически лица, следва да се представи декларация, копие от сключения договор за наем и извадка от дневника за продажбите за последния данъчен период, от който да е видно има ли начислен ДДС върху приходите от наем за съответния обект.

14.3. Недопустими разходи за финансиране с БФП са:

- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- комисионните и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- възстановим данък върху добавената стойност;
- закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти;
- лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови транзакции;
- разходи за дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него;
- разходи за консултантски услуги, свързани с попълването на документите за кандидатстване по настоящата процедура, както и с подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки;
- Инвестиции в системи, които произвеждат енергия, вкл. от възобновяеми източници (ВИ), които не са за собствено потребление;
- Водопроводни и канализационни отклонения, електропроводи, топлопроводи и газопроводи до точка на присъединяване в имота и довеждаща инфраструктура, които

не са собственост на собствениците на самостоятелни обекти в сдружението на собствениците;
- Разходи, които не са сред посочени като допустими разходи по настоящата процедура.

В допълнение от гореизброените условия за недопустими ще се считат всички разходи, които са в противоречие с правилата на Европейските фондове за споделено управление (Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика, Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд, Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012), Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за създаване на Фонда за справедлив преход, Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и съответната поднормативна уредба, уреждаща национални правила за допустимост на разходите за средствата от ЕФСУ.

Извършените от конкретния кандидат недопустими разходи не подлежат на верификация.

15. ДОПУСТИМИ ЦЕЛЕВИ ГРУПИ:

Целевата група по настоящата процедура обхваща населението на общините в областите Кюстендил, Перник и Стара Загора, както и общините Нова Загора, Ямбол, Симеоновград, Харманли, Тополовград, Димитровград, Хасково, Елхово, Сливен и Тунджа.

16. ПРИЛОЖИМ РЕЖИМ НА МИНИМАЛНИ/ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ:

В рамките на настоящата процедура предоставянето на безвъзмездната финансова помощ се отпуска при следните условия:

16.1.1.Средствата (подкрепата) се отпускат в режим „непомощ“:

Когато ССО не използват допустимите за финансиране обекти за извършване на стопанска дейност, включително, но не само: не ги отдават под наем или в тях не се извършва дейност от търговци и/или лица със свободни професии, ССО не се считат за получатели на държавна и/или минимална помощ (помощ “de minimis”) и БФП за този обект (ССО) попада в режим „непомощ“.

Случаите, в които община или държавна институция са собственици на самостоятелни обекти в сграда, които се използват единствено и само за жилищни нужди и не участват на наемния или друг пазар (например ведомствени имоти, които не се отдават, имоти от фонд „Резервен“, имоти за временна закрила и настаняване при извънредни обстоятелства/бедствия, обезщетения и пр.), същите не се считат за получатели на минимална помощ (помощ “de minimis”) и към тях не са приложими условията по т.16.1.2, ако те не получават приходи от отдаването на тези обекти (отдават се безвъзмездно).

16.1.2. Средствата (подкрепата) се отпускат в режим на „минимална помощ“ (помощ “de minimis”):

Собствениците на самостоятелни обекти в сградата (ССО), които се използват за извършване на стопанска дейност, както и в случаите на отдаване под наем или извършване на дейност от търговци и/или лица със свободни професии, ще се третират като получатели на минимална помощ (de minimis), съгласно Закона за държавните помощи.

В тези случаи подкрепата по настоящата процедура за тези ССО се реализира чрез предоставяне на помощ в режим de minimis, в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощта „de minimis“, съгласно който общия размер на помощта de minimis, предоставена на ССО, заедно с получени други минимални помощи на едно и също предприятие[11] за период от 3 години[12] не може да надвишава 300 000 евро или 586 749 лв., при спазване на всички изисквания на Регламент (ЕС) № 2023/2831. При определяне дали е спазена максималната стойност (общия размер) на помощта за ССО се взема предвид както размера на минималната помощ, за която ССО кандидатства по настоящата процедура, така и общият размер на вече получените минимални помощи за период от 3 (три) години.

Режим на минимална помощ в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/2831 се прилагат към ССО, част от сградата/блок секцията - обект на инвестиция по проекта, в случаите, когато същите извършват някоя от следните дейности:

- самостоятелните обекти в сградата се използват за извършване на стопанска дейност - независимо от предназначението на обекта (жилищно или стопанско), ССО

[11] Предприятието - ССО и предприятията, с които ССО образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 2023/2831;

[12] Изчисляването на периода от 3 години е съгласно Регламент (ЕИО, Евратом) 1182/71 за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове. Периодът от 3 години, който трябва да се вземе предвид трябва да се оценява периодично – от дата до дата (на етапа на кандидатстване -три години към датата на подаване на проектното предложение/не етапа на сключване на административния договор за БФП - три години към датата на сключване на административния договор за БФП)

упражняват стопанска/икономическа дейност в обекта си (като например: магазин, фризьорски салон и др.);
- самостоятелните обекти в сградата се отдават под наем - за жилищни или нежилищни цели (офис, ателие и др.);
- в самостоятелните обекти в сградата се извършва дейност от търговци и/или лица със свободни професии;
- други стопански дейности.

В тези случаи, ССО се считат за получатели на минимална помощ и към тях следва да се прилагат условията на Регламент (ЕС) 2023/2831, съгласно Приложение 11 от условията за кандидатстване.

Случаите, в които юридически лица-търговци са собственици на самостоятелни обекти в сграда, участваща в проектното предложение и допустима за финансиране, същите се считат за получатели на минимална помощ (помощ "de minimis"). Когато самостоятелният обект в сграда е под контрола на община или държавна институция, посредством общинско/държавно предприятие или търговско дружество, последните се считат за получатели на минимална помощ.
Случаите, в които община или държавна институция са собственици на самостоятелни обекти в сграда, които се използват за жилищни цели, и когато помещенията се отдават под наем, следва, че дейността се извършва на съществуващ конкурентен пазар, което предполага наличие на икономическа дейност на общината, съответно на общинското/държавното дружество или държавно предприятие, ако жилищата се управляват от такова. В този случай, общината/държавната институция или дружеството се явява получател на минимална помощ.

За целите на Регламент (ЕС) 2023/2831, ССО се явяват „предприятия" по отношение на физическите и юридическите лица, които участват в тях и които извършват икономическа дейност.

Общият принцип, според който Съдът на ЕС[13] налага последователна практика да определя получателите като „предприятия", е свързан с извършването на икономическа дейност от тяхна страна, независимо от правната им форма, статут и начин, по който са финансирани, както и реализирането на печалба. Съдът на Европейските общности счита, че всяко лице, ангажирано с икономическа дейност, е в състояние да отговори на дефиницията за предприятие, дори и при липса на преследване на печалба.

Изисквания, които се прилагат за получаване на минимална помощ, съгласно Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от договора за функциониране на ЕС към помощта „de minimis" са описани в приложение 11 „Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831", неразделна част от настоящите Насоки.

[13] Case C-41/90, Klaus Höfner and Fritz Elser v. Macrotron GmbH; Case C-55/96, Job Centre coop. arl., 1997.

На основание Чл. 9, ал.5 от Закона за държавните помощи (ЗДП) администратор на помощта е съответната община, на територията на която е ССО, получател на минимална помощ. Функциите и задълженията на администратора на помощта са описани в приложение 11.

Приложение 11„Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/2831“ е неразделна част от административния договор за БФП, когато одобрения проект включва обект/и, за които подкрепата се отпуска в режим на „минимална помощ“ (помощ “de minimis”).

Средствата (подкрепата) в режим на „минимална помощ“ (помощта “de minimis”) за всеки отделен самостоятелен обект се калкулира на база притежаван процент идеални части от общите в сградата за всяка извършена дейност по общите части на сградата, заедно с разходите за дейностите, извършени за отделния СО, когато това е приложимо. При изчисленията на размера на минималната помощ за всеки самостоятелен обект със стопанско предназначение, които е в режим на „де минимис“, се попълва Приложение 7 (във формат Excel), съгласно указанията за попълване, описани в Приложение № 7.1 към условията за кандидатстване.

Минималната помощ се предоставя с административен договор за БФП, като помощта de minimis се смята за отпусната в момента, когато законовото право да получи помощта е предоставено на субекта т.е. от момента на сключване на административния договора за БФП за изпълнение на дейностите по проекта.

Приложение 7, съдържащо информация за размера на предоставената минимална помощ на всеки конкретен ССО е неразделна част от административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Всеки ССО, които извършва стопански дейности и БФП за това ССО ще се отпуска в режим “de minimis”, на етапа на кандидатстване представя ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 Декларация за минимални помощи, съгласно Приложение № 5.1.5 СПРАВКА ЗА СОБСТВЕНИЦИТЕ НА САМОСТОЯТЕЛНИ ОБЕКТИ, където СС посочва обектите, в които има наличие на стопанска дейност.

УО на ПРР ще предоставя помощ *de minimis* в съответствие с Регламент (ЕС) № 2023/2831 само след като направи проверка, че с нея общият размер на помощта *de minimis*, отпусната на съответното предприятие (ССО), няма да достигне равнище, надхвърлящо съответния таван, определен в член 3, параграф 2 на Регламент (ЕС) № 2023/2831, и че са спазени всички условия, установени в цитирания регламент включително, че ССО не попада в забранителното поле на Регламент (ЕС) № 2023/2831, съгласно Приложение 11 от условията за кандидатстване.

В случай, че след подаване на проектното предложение настъпи промяна по отношение на получената минимална помощ, кандидатът (чрез подадена от ССО информация в Приложение № 3 Декларация) следва да уведоми писмено УО на ПРР и да изпрати нова Декларация за

минимални помощи, с попълнени от ССО актуални данни в нея, в срок от 5 (пет) работни дни, чрез модул „Комуникация“ в ИСУН.

Към момента на оценка на проектното предложение, проверката за ненадвишаване на максимално допустимия таван за получена минимална помощ, определен в чл. 3 параграф 2 на Регламент (ЕС) № 2023/2831, ще се извършва от УО на ПРР на база посочените данни в Декларацията за получените минимални помощи и проверка в информационна система „Регистър на минималните помощи” - https://minimis.minfin.bg. В случай че при оценката на конкретно проектно предложение се установи, че с финансовата помощ в режим de minimis, за която се кандидатства, ще бъде надхвърлен прагът на допустимите минимални помощи, оценителната комисия намалява служебно размера на безвъзмездната финансова помощ до максимално допустимия размер. Тази корекция не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение и до нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗУСЕФСУ.

Преди сключване на административния договор, УО на ПРР извършва проверка за получени минимални помощи от ССО в режим de minimis в одобрените проекти. В случай, че към момента на договарянето се установи, че даден ССО надвишава съответния таван, определен в чл. 3 параграф 2 на Регламент (ЕС) № 2023/2831 или се установи, че ССО попадат в забранителния режим, конкретния обект на ССО ще бъде изключен от обхвата на проектното предложения. Проверката се осъществява посредством съпоставяне на цялата информация на всички получени минимални помощи от ССО субекта -„едно и също предприятие“, без значение на формата и източника въз основа на декларация по образец (Приложение 3) и проверка в Регистъра на минималните помощи.

17. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ:

При изпълнение на проектното предложение, кандидатът се задължава да спазва чл. 9 от Регламент 2021/1060 относно следните хоризонтални принципи:

- устойчиво развитие, включително опазване на околната среда, на равенството между мъжете и жените, на равните възможности и недискриминация, включително достъпност за хора с увреждания;
- заложени в Хартата на основните права на Европейския съюз[14];
- заложени в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания[15];
- за ненанасяне на значителни вреди („do no significant harm”/DNSH principle) по смисъла на Регламент (ЕС) 2020/852[16].

Във формуляра за кандидатстване на всяко проектно предложение, общината следва да представи информация за съответствието на проектното предложение с посочените принципи. За поемане на ангажимент за спазването на посочените принципи, на етапа на кандидатстване кандидатът попълва Е-Декларация към Формуляра за кандидатстване в ИСУН

[14] Харта на основните права на Европейския съюз
[15] Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания
[16] Регламент (ЕС) 2020/852

(ПРИЛОЖЕНИЕ №1). Прилагането на заложените в проектното предложение принципи ще се проследява и на етап изпълнение.

17.1. Устойчиво развитие

Задължение на общината, отговорна за изпълнение на дейностите по изготвяне на инвестиционен проект, е да провери дали предложеният инвестиционен проект подлежи на оценка на въздействието върху околната среда, съгласно чл. 81 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС)[17], като се обърне към съответните компетентни органи, съгласно чл. 94 от Закона за опазване на околната среда за преценка на необходимостта от Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС). В случай на необходимост от ОВОС, последната се изготвя и се прилага към техническата документация на проектното предложение.

Задължение на общината, отговорна за изпълнение на дейностите по изготвяне на инвестиционен проект, е да провери и дали предложеният инвестиционен проект подлежи на оценка по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) за съвместимостта на проекта с предмета и целите на опазване на защитените зони[18], като се обърне към съответните компетентни органи по реда на чл. 7 от Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони[19]. В случай на необходимост от оценка за съвместимост, последната се изготвя и се прилага към техническата документация.

17.2. Равни възможности и недопускане на дискриминация, равенство между половете

При реализиране на процедурата ще се съблюдават принципите на равенство между половете и равните възможности и недопускане на дискриминация, в съответствие със заложените принципи в Хартата на основните права на Европейския съюз. Ще се съблюдава стриктно за равнопоставеността, както между мъжете и жените, и участие на хора в неравностойно положение, така и между представителите на различните малцинствени групи. Ще се осъществява превенция и навременно отстраняване на всички предпоставки, водещи до неравнопоставеност. В този контекст, в процеса на избора на изпълнители от страна на бенефициентите ще се прилага българското законодателство, като всички икономически оператори, които отговарят на поставените условия, ще могат да се включат независимо от пол и етническа принадлежност. Процедурата, както и документите за нейната реализация (насоки, условия, указания, инструкции и др.) не съдържат ограничителни условия по отношение участие на жените в процеса на изпълнение.

17.3. Принцип за ненанасяне на значителни вреди („do no significant harm”/DNSH principle) по смисъла на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета

[17] Закон за опазване на околната среда
[18] Закон за биологичното разнообразие
[19] Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони

от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (Регламента за таксономията).

Дейностите по ФСП са в съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди (Do Not Significant Harm principle). Видовете действия са оценени като съвместими с принципа на DNSH, съгласно техническите насоки за DNSH по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

Всички мерки, включени в настоящата процедура, следва да допринасят за екологичния преход, като отчитат шестте екологични цели, заложени в чл. 9 от Регламента за таксономията:

1) смекчаване на изменението на климата;

2) адаптиране към изменението на климата;

3) устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;

4) преход към кръгова икономика;

5) предотвратяване и контрол на замърсяването;

6) защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите.

Принципът за „ненанасяне на значителни вреди“ трябва да се тълкува по смисъла на чл. 17 от Регламента за таксономията, в който се определя какво представлява „значителна вреда“ за шестте екологични цели, обхванати в него. В тази връзка, като се отчита целият жизнен цикъл на продуктите и услугите, предоставяни посредством дадена икономическа дейност, се приема, че дейността нанася значителни вреди за някой от шестте екологични цели, и съответно НЕ е налице спазването на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, ако при:

1) смекчаването на изменението на климата, тази дейност води до значителни емисии на парникови газове;

2) адаптирането към изменението на климата, тази дейност води до увеличаване на неблагоприятното въздействие на настоящия климат и на очаквания бъдещ климат върху самата дейност, или върху населението, природата или активите;

3) устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси, тази дейност влошава:

- доброто състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води; или

- доброто екологично състояние на морските води;

4) кръговата икономика, включително предотвратяването на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране:

- тази дейност води до значителна неефективност при използването на материали или при прякото или непряко използване на природни ресурси като невъзобновяеми източници на енергия, суровини, вода и земя, на един или повече етапи от жизнения цикъл на продуктите, включително по отношение на трайността и на възможностите за поправка, осъвременяването, повторната употреба или рециклирането на продуктите;

- тази дейност води до значително увеличаване на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерециклируеми опасни отпадъци; или

- дългосрочното обезвреждане на отпадъци може да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда;

5) предотвратяването и контрола на замърсяването, тази дейност води до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водата или почвата в сравнение с положението преди започването на дейността; или

6) защитата и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите, тази дейност:

- влошава в значителна степен доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или

- влошава природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза – извършено обследване за недопускане на нарушения по чл. 17 от Директивата за местообитанията, във връзка с чл. 2 от Директивата за птиците.

На етапа на кандидатстване следва да се представи доклад при обследване на сграда за наличие на защитени видове. В случай, че при обследването в сградата обект на интервенция е установено наличието на защитени видове, то проектът следва да предвиди мерки за тяхната защитата и опазване – безопасно извеждане на прилепи от убежищата, недопускане на ремонтни дейности по време на зимуването на прилепите и по време на гнездовия сезон на птиците, взимане на предварителни мерки, за да се предотврати гнездене преди началото на размножителния сезон след консултация със специалист.

Добри практики и методика за опазване на синантропни защитени видове прилепи и птици в сгради, предвидени за изпълнение на дейности по саниране, са налични на адрес:

https://www.namrb.org/bg/za-obshtinite/konsultativni-materiali/dobri-praktiki-pri-predvaritelno-obsledvane-na-sgradi-predvideni-za-izpalnenie-na-deynosti-po-sanirane

С оглед съответствие на настоящата процедура с Известието на Комисията – „Технически насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост (2021/C58/01)“[20], и с цел гарантиране в максимална степен на спазването на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, за целите на настоящата процедура няма да се подкрепят:

- дейности и активи, свързани с изкопаеми горива, включително използване надолу по веригата;

- дейности и активи по схемата на ЕС за търговия с емисии;

- дейности и активи, свързани със сметища, инсталации за изгаряне на отпадъци и заводи за механично-биологично третиране;

- дейности и активи, при които дългосрочното обезвреждане на отпадъци може да причини вреда на околната среда.

ВАЖНО!!! На етапа на кандидатстване за всеки проект се извършва самооценка на мерките по отношение на принципите на "DNSH" като се попълва и подава към формуляра за

[20] Известие на Комисията Технически насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост 2021/C 58/01

кандидатстване Приложение 9: „Контролен лист за самооценка съгласно „принципа за ненанасяне на значителни вреди“ (DNSH)“ по отношение на шестте екологични цели:

- Смекчаване на изменението на климата;
- Адаптиране към изменението на климата;
- Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;
- Преход към кръгова икономика;
- Предотвратяване и контрол на замърсяването;
- Защита и възстановяване на воднотоотпадъци биоразнообразие и на водните екосистеми.

Съблюдаването на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ ще се проследява и на етап изпълнение на проекта, като за удостоверяване на съответствието на инвестицията с посочения принцип, в процеса на изпълнение и/или в края на проекта бенефициентите ще подлежат на контрол, който да удостовери съответствието на подкрепените дейности с принципа DNSH и посочените екологични цели. УО на ПРР има право да извърши проверка във всеки един етап от кандидатстването до изпълнение на проекта и да даде указания и/или препоръки с цел постигане на съответствие с принципа DNSH, които са задължителни за кандидата/бенефициента.

На етап изпълнение на проекта следва да се спазва следното:

- Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, преди започване на строително-монтажни дейности възложителят е отговорен за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци. В изпълнение на нормативната уредба всеки план следва да съдържа прогноза за образуваните строителни отпадъци (СО) и степента на тяхното материално оползотворяване, прогноза за вида и количеството на продуктите от оползотворени СО, които се влагат в строежа, както и мерки, които се предприемат при управлението на образуваните СО. Бенефициентът е задължен да възложи задължения към участниците в строително-инвестиционния процес за спазване на изискванията за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на СО и за влагане на рециклирани строителни материали и/или оползотворяване на СО в обратни насипи. Законовите регламенти гарантират правилното третиране на СО при изпълнението на СМР. В този смисъл „План за управление на строителните отпадъци“ следва да бъде неразделна част от всеки инвестиционен проект, с обхват и съдържание, съгласно Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали - ДВ, бр. 98 от 8 декември 2017 г., в сила от 12.12.2017 г.
- Инвестиционните проекти за изпълнение на енергийното обновяване на сгради следва да гарантират спазването на нормативните изисквания относно влагане на материали и компоненти, които не застрашават живота и здравето на хората и не увреждат околната среда – не отделят отровни газове и опасни частици, не излъчват радиация, не замърсяват водата или почвата; бенефициентите са длъжни да гарантират, че строителните компоненти и материалите, използвани при обновяването на сградата, не съдържат азбест, нито вещества, които предизвикват много голямо безпокойство, както е определено въз основа на списъка на веществата, подлежащи на разрешение, посочен в приложение XIV Регламент (ЕО) № 1907/2006.

- В процеса на изпълнение на строително-монтажните дейности бенефициента контролира спазването на мерките за намаляване на шума, праха и емисиите на замърсители. Указания за това следва да бъдат дадени в „План за безопасност и здраве“, който следва да бъде част от всеки инвестиционен проект.
- Бенефициентът следва да гарантира, че няма да бъдат нанесени значителни вреди на доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или инвестицията няма да доведе до влошаване природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза, на база становище на съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ.

В края на изпълнението на проекта бенефициентите следва задължително да представят информация във финалния си отчет относно осигуреното съответствие на проекта с принципите, описани в настоящата точка.

18. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ:

Планираната продължителност на всяко проектно предложение, включително дейностите, предвидени в него, **не може да надвишава 24 месеца.**
Крайният срок за изпълнение на проектните предложения, финансирани по процедурата, е **31.12.2029 г.**
Кандидатите по настоящата процедура следва да предвидят в продължителността на проектните предложения процедури като провеждане на обществени поръчки за строителство, услуга и/или доставка, процес по строителство и въвеждане в експлоатация, отчетност, окончателно разплащане към изпълнителите, представяне на искане за окончателно плащане и др.

19. РЕД ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ:

Проектните предложения се оценяват съгласно съответните разпоредби на Глава трета „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“, Раздел II. „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор“ от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление, както и в съответствие с правилата за оценяване на проектни предложения чрез подбор, регламентирани в Постановление № 23 на Министерски съвет от 13.02.2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 - 2027 г. (ПМС №23/2023 г.)

В съответствие с чл. 18, ал. 1 от ПМС 23/13.02.2023 г.[21], оценяването на проектно предложение се извършва в срок до три месеца от назначаване на оценителна комисия. Оценителната комисия, която извършва оценката и класирането на проектните предложения, се назначава

[21] ПМС № 23 от 13.02.2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 - 2027 г.

със заповед на Ръководителя на Управляващия орган на ПРР (РУО) в двуседмичен срок от крайния срок за подаването им.

Всички проектни предложения, подадени в срок, се оценяват в съответствие с Критериите и методологията за оценка на проектните предложения по процедурата, посочени в т. 20 от настоящите Насоки за кандидатстване.

Оценката на проектните предложения включва:

Етап 1: Оценка на административното съответствие и допустимостта;

Етап 2: Техническа и финансова оценка.

19.1. Оценка на административното съответствие и допустимостта

Критериите за оценката на административното съответствие и допустимостта на проектните предложения са изчерпателно изброени в таблицата по т.20 от настоящите Насоки за кандидатстване.

Проектното предложение трябва да отговаря на всички критерии за административното съответствие и допустимостта (оценка „ДА" на всички критерии за административно съответствие и допустимост). В случай, че на даден критерий бъде поставена оценка „Не", проектното предложение трябва да се върне за отстраняване на нередовности, непълноти и/или несъответствия, за което УО на ПРР изпраща уведомление на конкретния кандидат и определя разумен срок за отстраняването им, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Отстраняването на нередовностите не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение. Уведомлението съдържа и информация, че неотстраняването на нередовностите в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата.

Уведомлението се изпращат до кандидата чрез ИСУН, като кандидатът ще получи известие на електронния адрес, асоцииран към неговия профил. Кандидатът прикача в системата изисканите документи и/или коригира раздели от формуляра за кандидатстване в ИСУН, съгласно искането за допълнения и пояснения и в срока, описани в Уведомлението.

Само проектни предложения, преминали успешно оценката на административното съответствие и допустимостта, подлежат на техническа и финансова оценка.

След приключване на оценката на административно съответствие и допустимостта, на интернет страницата на ПРР (Начало - Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 (bgregio.eu) и в ИСУН се публикува списък на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка, като се посочват и основанията за недопускане. За недопускането на всеки от кандидатите, включени в списъка, се съобщава само и единствено чрез ИСУН - модул „Комуникация" на основание чл. 22, ал. 3 от ЗУСЕФСУ. За дата на получаване на съобщението от кандидата се счита датата на изпращането му чрез ИСУН, независимо дали е получено уведомление на електронния адрес, асоцииран към профила на кандидата. Управляващият орган не носи отговорност, ако кандидатите не получават уведомления за кореспонденцията с Управляващия орган.

Кандидатите, чиито проектни предложения са включени в списъка, могат да подадат писмени възражения пред Ръководителя на Управляващия орган в едноседмичен срок от съобщаването посредством ИСУН. С подаване на възражението не могат да се представят нови документи, които не са били част от първоначално представеното проектно предложение и/или не са представени в резултат на Уведомление за установените нередовности. Ръководителят на Управляващия орган се произнася по основателността на възражението в едноседмичен срок от неговото получаване като може да върне проектното предложение за техническа и финансова оценка или да прекрати производството по отношение на съответния кандидат.

ВАЖНО: Управляващият орган няма да разглежда повторни и/или допълнителни възражения от кандидатите, включени в списъка на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка, както и изпратени след срока по чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕФСУ и чл. 19, ал. 4 от ПМС 23/2023 г.

Ръководителят на управляващия орган прекратява производството по отношение на кандидат, чието проектно предложение е включено в списък на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка и той не е подал възражение в срока и по реда на чл. 19, ал. 4 от ПМС 23/2023 г. Актът за прекратяване на производството се издава в двуседмичен срок от съобщаването на кандидата за недопускането на проектното му предложение до техническа и финансова оценка.

19.2.Техническа и финансова оценка

Техническата и финансова оценка се извършва само за проектните предложения, които са преминали успешно оценка на административно съответствие и допустимост.

Критериите за техническа и финансова оценка на проектните предложения по настоящата процедура са изчерпателно изброени в таблицата по т.20 от настоящите Насоки за кандидатстване.

В процеса на техническа и финансова оценка Оценителната комисия ще извърши **служебни корекции в бюджета** на проектното предложение, в случай че установи:

- недопустими дейности и/или разходи,

- несъответствие между предвидените дейности и видовете заложени разходи,

- дублиране на разходи,

- неспазване на заложените в Насоките за кандидатстване правила или ограничения по отношение на заложени процентни съотношения/прагове на разходи,

- несъответствие с правилата за държавните или минималните помощи или друг вид несъответствие.

Корекции в бюджета, при несъответствие между предвидените дейности и видовете заложени разходи, както и в случай на дублиране на разходи, ще се извършва след като се изиска допълнителна пояснителна информация от кандидата. Срокът за представянето ѝ не може да бъде по-кратък от 3 (три) работни дни.

Следва да се има предвид, че ***<u>служебни корекции в бюджета, които се извършват от оценителната комисия</u>***, НЕ МОГАТ да доведат до:

- увеличаване на размера на безвъзмездната финансова помощ, предвидени/заявени в подаденото проектно предложение;

- невъзможност за изпълнение на целите на проекта или на проектните дейности;

- подобряване на качеството на проектното предложение и нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗУСЕФСУ.

В интерес на кандидата/партньора е да планира дейности и да представи бюджет, реалистични и ефективни от гледна точка на целта на проекта и планираните разходи.

В случай че по време на оценката се установи надвишаване на максималния размер на безвъзмездната финансова помощ и/или друг вид ограничения, определени в настоящите Насоки за кандидатстване, Оценителната комисия служебно го намалява до максимално допустимия размер.

В случай че по време на оценката се установи наличие на недопустими разходи, Оценителната комисия служебно премахва/коригира съответните разходи от бюджета на проекта.

Корекциите в бюджета са финалния етап от техническата и финансова оценка на проектните предложения.

Извън тази проверка е възможно да бъдат установени и други обстоятелства, които да изискват допълнителна/пояснителна информация или документ от кандидатите относно декларираните обстоятелства и представените документи, съгласно т. 22 от Насоките за кандидатстване. Тази възможност не може да води до подобряване качеството на проектното предложение и до нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1 от ЗУСЕФСУ.

Допълнителни разяснения и документи от кандидатите могат да бъдат изискани при извършване на техническата и финансовата оценка като за целта ще бъде предоставян срок не по-кратък от една седмица от датата на получаване на искането за предоставяне на допълнителни разяснения/документи.

Исканията за представяне на допълнителна пояснителна информация ще се изпращат през ИСУН чрез електронния профил на кандидата като кандидатът ще бъде известяван за посоченото електронно чрез електронния адрес, асоцииран към неговия профил. Независимо от посочената функционалност, с която разполага системата ИСУН, ангажимент на кандидата е да проверява профила си в ИСУН ежедневно. В тази връзка, е необходимо кандидатите да разполагат винаги с достъп до електронния адрес, към който е асоцииран профила в ИСУН. За дата на получаване на искането за документи/информация се счита датата на изпращането му чрез ИСУН, независимо дали е получено уведомление на електронния адрес, асоцииран към профила на кандидата. Подавайки електронно проектно предложение, кандидатът се съгласява комуникацията по време на оценката да става единствено посредством ИСУН, от профила, от който е подадено предложението. Отговорност на кандидата е да проверява регулярно по своя инициатива профила си в ИСУН за наличието на съобщения, отправени към него по повод и във връзка с производството по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Кандидатът представя допълнителните разяснения и/или документи по електронен път чрез ИСУН.

Допълнителна информация може да бъде предоставена само по искане на Оценителната комисия като информацията не следва да съдържа елементи, водещи до подобряване на първоначалното проектно предложение. При непредставяне на изисканата допълнителна информация или разяснения в срок, проектното предложение може да бъде отхвърлено само и единствено на това основание или съответно да получи по-малък брой точки. Всяка информация, предоставена извън официално изисканата от Оценителната комисия, няма да бъде вземана под внимание.

Техническият процес, свързан с представянето на допълнителна информация/документи, е описан в Ръководството за потребителя за модул "Е-кандидатстване" в ИСУН[22].

Въз основа на резултатите от оценката комисията изготвя оценителен доклад до ръководителя на управляващия орган, който включва:

1. списък на предложените за финансиране проектни предложения, подредени по реда на тяхното класиране, и размера на безвъзмездната финансова помощ, която да бъде предоставена за всяко предложение;
2. списък с резервните проектни предложения, които успешно са преминали оценяването, но за които не достига финансиране, подредени по реда на тяхното класиране;
3. списък на предложените за отхвърляне проектни предложения и основанието за отхвърлянето им, включващ проектни предложения, отхвърлени на етап техническа и финансова оценка;
4. списък на проектните предложения с прекратено производство по чл. 19, ал. 9, т. 2 и ал. 10 от ПМС 23/2023 г.;
5. списък на оттеглените по време на оценката проектни предложения.

При одобрен оценителен доклад кандидатите от списъка по т. 1, а в случаите на остатъчен финансов ресурс кандидатите от списъка по т. т. 2, се поканват да представят в 30-дневен срок доказателства, че отговарят на изискванията за бенефициент.

Решение за отхвърляне на дадено проектно предложение ще бъде взимано на следните основания:

- Предложението е непълно или не отговаря в други отношения на поставените условия в настоящите Насоки за кандидатстване;
- Кандидатът/партньорът не отговаря/т на условията за допустимост;
- Проектът не отговаря на условията за допустимост;
- Проектът не покрива критериите за качество (не покрива минималния брой точки);
- Не са спазени други критерии и изисквания, посочени в Насоките за кандидатстване;
- Кандидатите/партньорите са представили невярна информация с цел получаване на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура или не са представили изискваната задължителна според Насоките за кандидатстване информация.

[22] Ръководството може да бъде намерено на интернет адрес: https://eumis2020.government.bg/bg/s/Help/Index , раздел "Ръководство за работа със системата", файл „Ръководство за подаване на проектни предложения".

20. КРИТЕРИИ И МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ:

Оценката на проектните предложения се извършва на два етапа чрез оценка по критерии за административно съответствие и допустимост и по критерии за техническа и финансова оценка, одобрени от Комитета за наблюдение на ПРР 2021-2027. Оценката на проектните предложения се документира чрез попълването на оценителни листове от двама оценители в ИСУН, включващи следните критерии:

№	Критерии за оценка	Да	Не
	Критерии за административно съответствие и допустимост		
1.	Проектното предложение е подадено лицето, представляващо кандидата, или от оправомощено за целите на подаване на проектното предложението лице и е приложено пълномощно/заповед за упълномощаване	☐	☐
2.	Всички приложими полета на формуляра за кандидатстване са попълнени с относимата информация за целите на оценката	☐	☐
3.	Приложен е протокол с решение за създаване на сдружение на собствениците (СС) и протокол на общото събрание на етажната собственост с решение за одобряване на кандидатстването по настоящата процедура	☐	☐
4.	Приложен е документ за регистрация на СС в съответствие с изискванията по процедурата, съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐
5.	Приложени са доклад за резултатите от обследването за енергийна ефективност, резюме за резултатите от обследването за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, изготвени съгласно Наредба № Е-РД-04-2 от 16.12.2022 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, с предписан пакет от енергоспестяващи мерки за постигане на най-малко клас на енергопотребление „В“ и минимум 30% спестяване на първична енергия	☐	☐
6.	Приложена е техническа документация и обобщена КСС по окрупнени показатели съгласно изискванията на Насоките за кандидатстване	☐	☐
7.	Приложено е партньорско споразумение между общинската администрация и сдружението на собствениците	☐	☐

8.	Проектното предложение е в съответствие с изискванията на приложимия режим за държавна помощ	☐	☐
9.	Кандидатът е допустим по процедурата	☐	☐
10.	Сградата-обект на интервенция отговаря на изискванията за допустимост съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐
11.	Предложеният размер на средствата е съобразен с минималния и максималния размер съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐
12.	Продължителността на проектното предложение съответства на максимално допустимия период на изпълнение съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐
13.	Предвидените за финансиране с безвъзмездни средства дейности в проектното предложение съответстват на допустимите дейности по процедурата	☐	☐
14.	Разходите в проектното предложение, за които се предвижда финансиране с безвъзмездни средства, са допустими за финансиране по процедурата	☐	☐
15.	Разходите за СМР, посочени в бюджета на проектното предложение, съответстват на общата стойност на приложените КСС	☐	☐
16.	Кандидатът е представил финансова обосновка за реалистичност и съответствие с пазарните цени за разходите, за които се предвижда финансиране с безвъзмездни средства	☐	☐
17.	Включените в бюджета на проектното предложение разходи не надхвърлят определените стойности за отделните категории разходи, посочени в Насоките за кандидатстване	☐	☐
18.	Целевите стойности на индикаторите са правилно остойностени и съответстват на дейностите в проектното предложение	☐	☐
19.	Проектното предложение е в съответствие с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно изискванията на Насоките за кандидатстване	☐	☐

<u>Техническа и финансова оценка</u>	**Макс. брой точки**	**Източник на проверка**

1. <u>Процент енергийно спестяване в годишното потребление на първична енергия в резултат на енергоспестяващите мерки</u>	**25**	*Валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – енергийните спестявания се изчисляват по следната формула:* *% спестявания = {общо нормализирано потребление на първична енергия при актуално състояние (преди изпълнение на ЕСМ) в kWh/год. - обща първична енергия след изпълнение на ЕСМ от избрания пакет в kWh/год.} / {общо нормализирано потребление на първична енергия при актуално състояние (преди изпълнение на ЕСМ) в kWh/год.} x 100*
<u>> 60 %</u>	25	
<u>> 50% ≤ 60%</u>	20	
<u>> 40% ≤ 50%</u>	15	
<u> ≥ 30% ≤ 40%</u>	10	
2. <u>Очаквано годишно намаляване на емисиите на CO_2 (екологични ползи) – тона/год.</u>	**20**	*Валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – общо спестени емисии CO2 (тона/год.)- стойностите на актуалните емисии CO2 преди ЕСМ минус стойността на емисиите CO2 след ЕСМ*
<u>> 80 т CO_2 екв.</u>	20	
<u>> 30 т CO_2 екв. ≤ 80 т CO_2 екв.</u>	15	
<u>≤ 30 т CO_2 екв.</u>	10	
3. <u>Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв. /kWh/г.</u>	35	*Изчислява се като се раздели общата стойност на БФП в лева за проекта на очакваното количество спестена първична енергия в kWh/год.* *Валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – Спестената първична енергия в kWh/г. се определя от валидния сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация (стр.1 и стр.5) – енергийните спестявания се изчисляват по следната формула: спестена първична енергия в kWh/год. = общо нормализирано потребление на първична енергия при актуално състояние (преди изпълнение на ЕСМ) в kWh/год. - обща първична енергия след изпълнение на ЕСМ от избрания пакет в kWh/год.*
<u>≤ 2,50 лв./кWh/г</u>	35	
<u>> 2,50 лв./кWh/г ≤ 3,50 лв./кWh/г</u>	30	

> 3,50 лв./kWh/г ≤ 4,50 лв./kWh/г	25	
> 4,50 лв./kWh/г ≤ 5,00 лв./kWh/г	20	
> 5,00 лв./kWh/г	15	
4. Процент на енергийно уязвими домакинства в сградата, обект на интервенция, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата обект на интервенция	**20**	*Проверката се извършва на база на декларирани обстоятелства за всяка сграда, обект на интервенция и справка, издадена от компетентната дирекция „Социално подпомагане”*
Над 5% от живущите в самостоятелни обекти в сградата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, са получавали целева помощ за отопление по Закона за социално подпомагане за предходния отоплителен сезон	20	
До 5% от живущите в самостоятелни обекти в сградата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, са получавали целева помощ за отопление по Закона за социално подпомагане за предходния отоплителен сезон	10	
5. Процент на лицата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата обект на интервенция, получаващи месечни социални помощи съгласно Закона за социалното подпомагане в сградата, обект на интервенция	**20**	*Проверката се извършва на база на декларирани обстоятелства за всяка сграда, обект на интервенция и справка, издадена от компетентната дирекция „Социално подпомагане”*
Над 15% от живущите в самостоятелни обекти в сградата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, получават месечни социални помощи съгласно Закона за социално подпомагане	20	
Между 6 и 15% от живущите в самостоятелни обекти в сградата, чиято	15	

адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, получават месечни социални помощи съгласно Закона за социално подпомагане		
До 5% от живущите в самостоятелни обекти в сградата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, получават месечни социални помощи съгласно Закона за социално подпомагане	10	
6. Процент на лица с увреждания в сградата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата обект на интервенция. (лица с увреждане/степента на трайно намалена работоспособност)	**10**	*Проверката се извършва на база на декларирани обстоятелства за всяка сграда, обект на интервенция и документи за издаден НЕЛК/ТЕЛК*
Над 5 % от живущите в самостоятелни обекти в сградата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, са с установени 50 или над 50 на сто трайно намалена работоспособност	10	
До 5 % от живущите в самостоятелни обекти в сградата, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, са с установени 50 или над 50 на сто трайно намалена работоспособност	5	
7.Процент на лица, с установени жилищни нужди, настанени в социални (общински) жилища, в сградата, обект на интервенция	**10**	*Справка от общината за настанените в обекта лица, съгласно общинската Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите*
Над 5 % от живущите са настанени в жилища, съгласно общинската Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите	10	

(живущи в социални/общински жилища)		
До 5 % от живущите са настанени в жилища, съгласно общинската Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите (живущи в социални/общински жилища)	5	
8. Процент на лица, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, заети в затихващите сектори - въгледобивните дейности, производството на енергия от въглища (включително електрическа енергия, топлинна енергия и пара), доставката на специализирано минно оборудване	**15**	*Проверката се извършва на база на декларирани обстоятелства за всяка сграда, обект на интервенция и справка от работодател*
Над 5 % от живущите, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, са заети в затихващите сектори - въгледобивните дейности, производството на енергия от въглища (включително електрическа енергия, топлинна енергия и пара), доставката на специализирано минно оборудване	15	
До 5 % от живущите, чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата - обект на интервенция, са заети в затихващите сектори - въгледобивните дейности, производството на енергия от въглища (включително електрическа енергия, топлинна енергия и пара), доставката на специализирано минно оборудване	10	
9. Клас на енергопотребление на сградата, обект на интервенция, преди прилагане на мерките за енергийна ефективност	**20**	*Валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – клас на енергопотребление преди изпълнение на мерките за енергийна ефективност*

Преди прилагане на мерките за енергийна ефективност сградата, обект на интервенция, попада в клас на енергопотребление F или G	20	
Преди прилагане на мерките за енергийна ефективност сградата, обект на интервенция, попада в клас на енергопотребление E	15	
Преди прилагане на мерките за енергийна ефективност сградата, обект на интервенция, попада в клас на енергопотребление D	10	
Преди прилагане на мерките за енергийна ефективност сградата, обект на интервенция, попада в клас на енергопотребление C	5	
Максимален брой точки:	**175**	

Техническа и финансова оценка се извършва само за проектните предложения, които са преминали успешно оценка на административното съответствие и допустимостта.

Проектните предложения, получили минимум **85 точки** на техническа и финансова оценка, се класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се предлагат всички проекти по реда на класирането до покриване на общия бюджет по процедурата.

Всички проектни предложения, които са преминали минималния праг на оценка, но за които не достига финансиране по процедурата, ще формират списък с резервни проектни предложения, които може да бъдат финансирани в случай на наличие на допълнителен финансов ресурс.

За проектни предложения, които са получили еднакъв средноаритметичен брой точки на етап „Техническа и финансова оценка“, класирането ще се извърши по следния начин: Проектните предложения ще бъдат класирани съобразно получения брой точки по критерий „Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв. /kWh/г.“. В случай че проектните предложения имат равен брой точки по посочения критерий, същите ще бъдат класирани съобразно получения брой точки по критерий „Процент енергийно спестяване в годишното потребление на първична енергия в резултат на енергоспестяващите мерки“. В случай че проектните предложения имат равен брой точки и по този критерий, същите ще бъдат класирани съобразно получения брой точки по критерий „Процент на енергийно уязвими домакинства в сградата, обект на интервенция“.

В случай че има равенство по всички гореизброени критерии, проектните предложения ще бъдат класирани по реда на подаването на проектните предложения в ИСУН.

21. НАЧИН НА ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ:

Подаването на проектно предложение по настоящата процедура се извършва изцяло по електронен път чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаване на формуляра и придружителните документи чрез Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕФСУ, раздел „Европейски фондове при споделено управление (2021-2027)“, единствено с използването на валиден Квалифициран електронен подпис (КЕП), издаден от доставчик на квалифицирани електронни удостоверителни услуги по смисъла на чл. 3, параграф 20) от Регламент (ЕС) № 910/2014, чрез модула „Е-кандидатстване“ на следния интернет адрес: https://eumis2020.government.bg.

Подготовката и подаването на проектното предложение в ИСУН се извършва по следния начин: конкретният кандидат – община влиза в ИСУН, след регистрация чрез имейл и парола, избира настоящата процедура за кандидатстване от „Отворени процедури“ и създава ново проектно предложение.

Настоящите Насоки за кандидатстване са публикувани на интернет адресите на:

- Единния информационен портал за Структурните фондове в България www.eufunds.bg в рубрика „Изпълнение“ => „Отворени процедури“;
- Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 – www.bgregio.eu => Изпълнение => Процедури отворени за кандидатстване;
- Модула за електронни услуги ИСУН https://eumis2020.government.bg/ в рубриката „Електронно кандидатстване“ => „Процедури за БФП“ => „Европейски фондове при споделено управление (2021-2027)”.

Формулярът за кандидатстване се попълва съгласно ПРИЛОЖЕНИЕ №10 „Указания за попълване и подаване на Електронен формуляр за кандидатстване по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 в ИСУН 2020“. За целите на подаване на електронния формуляр за кандидатстване са налични публично достъпните ръководствата за работа с ИСУН 2020/ раздел „ПОМОЩ“ - https://eumis2020.government.bg/bg/s/Default/Manual.

Към формуляра за кандидатстване задължително се прилагат всички приложими документи, посочени в раздел 22. „Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване“ на настоящите Насоки за кандидатстване.

ВАЖНО: Проектното предложение се подава електронно чрез ИСУН като се подписва с валиден КЕП към датата на кандидатстване от лице, което е официален представляващ на кандидата или упълномощено от него лице. При упълномощаване следва да се прикачи в ИСУН, изрично пълномощно/заповед за упълномощаване.

Моля, обърнете внимание, че профилът от който се подава проектното предложение впоследствие ще бъде използван за комуникация с УО на ПРР 2021-2027, вкл. за отстраняване на нередовности във връзка с подаденото проектно предложение по време на оценката на проектните предложения и етапа на договаряне. По време на етапа на оценката на проектните

предложения, както и при сключването на договори, комуникацията с кандидата и отстраняването на нередовности по подаденото проектно предложение ще се извършват електронно чрез профила на кандидата в ИСУН, от който е подадено съответното проектно предложение. Към проектното предложение може да бъде асоцииран нов профил, различен от профила, от който то е подадено, след изрично заявление, подписано с КЕП от законния представител на кандидата, до дирекция ЦКЗ, съгласно Чл. 24. от Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от европейските фондове при споделено управление (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН (загл. изм. - ДВ, бр. 46 от 2024 г.).

До приключването на работата на Оценителната комисия кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане пред УО.
Кандидатът носи отговорност за пълнотата и верността на представената в проектното предложението информация.

22. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ НА ЕТАП КАНДИДАТСТВАНЕ:

При кандидатстване с проектно предложение, кандидатът следва да представи по електронен път чрез ИСУН всички изискуеми документи, както следва:

1. **Формуляр за кандидатстване** - *попълва се електронно в ИСУН;*
2. **Пълномощно/заповед на лицето, което подписва с електронен подпис от името на кандидата** - документите за кандидатстване по проектното предложение в ИСУН и допълненията и поясненията към него (прилага се в случаите, когато конкретният кандидат е упълномощил друго лице да го представлява при електронното подписване и изпращане на формуляра за кандидатстване) - *подава се във формат сканирано копие*[23]*;*
3. **Декларация за съответствие с изискванията по процедурата при кандидатстване** (образец ПРИЛОЖЕНИЕ №1) - *попълва се електронно в ИСУН, в раздел „Е-Декларации“ на формуляра за кандидатстване* ***от кандидата – община*** *и отделно се подава във формат сканирано копие* ***от партньора - СС****;*
4. **Партньорско споразумение** (образец ПРИЛОЖЕНИЕ №2) - *подава се във формат сканирано копие*;
5. **Документ за регистрация на сдружение на собственици при условията и по реда на Закона за управление на етажната собственост и доказателство за вписване в публичния регистър на съответната община/район и в регистър БУЛСТАТ** - *подават се във формат сканирано копие в архивиран файл*;

[23] Допустими формати при формат сканирано копие са .pdf. В случай на по-голям обем или брой документи, допустимо е същите да бъдат подадени като архивиран файл. В този случай допустимите формати са: .zip, .rar, .7z.

6. **Декларация за минимални помощи (ПРИЛОЖЕНИЕ №3), ако е приложимо –** *подава се във формат сканирано копие в архивиран файл***;**

7. **Декларация, съдържаща информация за енергийно уязвимите лица в сградата (ПРИЛОЖЕНИЕ №4), ако е приложимо – предоставя се съгласно Закона за защита на личните данни** - *подава се във формат сканирано копие в архивиран файл*[24]**, заедно с всички документи и справки** ***(предоставят се съгласно Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета и на Закона за защита на личните данни)*****, както следва:**

   - Справка, издадена от компетентната дирекция „Социално подпомагане", потвърждаваща декларираните лица в т.1. на Приложение 4, които са получавали целева помощ за отопление по Закона за социално подпомагане за предходния отоплителен сезон 2023 г./2024 г.;

   - Справка, издадена от компетентната дирекция „Социално подпомагане", потвърждаваща декларираните лица в т.2. на Приложение 4, които получават месечни социални помощи за предходните 12 месеца преди подаване на заявлението за участие, съгласно Закона за социалното подпомагане;

   - копие на валидно решение на ТЕЛК/НЕЛК за удостоверяване на информацията по т. 3 на Приложение 4 относно живущите лица в МЖС (обект на интервенция), чиято адресна регистрация съвпада с адреса на сградата, обект на интервенция и са с установена 50 или над 50 на сто трайно намалена работоспособност;

   - справка от общината за предоставени социални/общински жилища, с която да се удостовери информацията в т.4. на Декларация 4 за лицата, които са с установени жилищни нужди и са настанени в социални (общински) жилища, по реда на общинската Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди на гражданите;

   - справка/и от съответния/те работодател/и, потвърждаващи декларираните лица в т.5. на Приложение 4.

   В допълнение, се попълват данните и в раздел „Е-Декларации" на формуляра за кандидатстване в ИСУН.

8. **Заявление за участие (Приложение № 5),** *подава се във формат сканирано копие в архивиран файл***, заедно с:**

   -Документи, удостоверяващи взети от сдружението на собствениците и общото събрание на етажната собственост решения за кандидатстване по настоящата процедура, вкл. Приложение 5.1.5 Справка за собствениците на самостоятелни обекти и Копие от книгата на етажната собственост, съгласно ЗУЕС, от което да са видни всички живущи в сградата.

[24] Допустими формати при формат сканирано копие са .pdf. В случай на по-голям обем или брой документи, допустимо е същите да бъдат подадени като архивиран файл. В този случай допустимите формати са: .zip, .rar, .7z.

9. **ПРИЛОЖЕНИЕ №6: Доклад при обследване на сграда за наличие на защитени видове в сградата обект на интервенция, подписан от съответните експерти,** *подава се във формат сканирано копие***;**

10. **ПРИЛОЖЕНИЕ №7: Разходи за самостоятелен обект със стопанско предназначение, ако е приложимо –** *подава се във формат EXCEL;*

11. **ПРИЛОЖЕНИЕ №8: Финансова обосновка (по образец) -** *подава се във формат EXCEL***, заедно с всички придружаващи документи в един архивиран файл***;*

12. **ПРИЛОЖЕНИЕ №9: Контролен лист за самооценка съгласно „принципа за ненанасяне на значителни вреди“ -** *попълва се електронно в ИСУН, в раздел „Е-Декларации“ на формуляра за кандидатстване;*

13. **Пакет Техническа документация (***всички изброени документи следва да са обединени в архивиран файл***), съдържаща:**

    13.1. Обследване за енергийна ефективност (доклад и резюме), придружено от сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – *подават се във формат сканирано копие*; *данните за класа на енергопотребление на сградата преди изпълнение на мерките за ЕЕ се попълва и в ИСУН, в раздел „Е-Декларации“ на формуляра за кандидатстване;*

    13.2. Обследване за установяване на техническите характеристики на сградата и технически паспорт – *подават се във формат сканирано копие*;

    13.3. Писмо по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от същата наредба– *подават се във формат сканирано копие.*

    13.4. Обобщена КСС – *подават се във файл формат EXCEL.*

14. **Копие на договор/и за наем и на дневника за продажбите за последния данъчен период (важи само за проекти, включващи интервенции в многофамилни жилищни сгради с обекти, общинска/държавна собственост) –** *подават се във формат сканирано копие, в архивиран файл.*

23. КРАЕН СРОК ЗА ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ:

Ще се прилага процедура чрез подбор на проектни предложения **с един краен срок за кандидатстване**.

Крайният срок за подаване на проектни предложения е 19.09.2024 г., 18:00 ч.

Кандидатите могат да задават допълнителни въпроси и да искат разяснения във връзка с Насоките за кандидатстване до 3 седмици преди крайния срок за подаване на проектни

предложения. Допълнителни въпроси могат да се задават само в ИСУН, раздел „Европейски фондове при споделено управление (2021-2027)“, Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027, процедура „Подкрепа за енергийно обновяване на многофамилни жилищни сгради, включително справяне с енергийната бедност“.
Отговорите на въпросите на кандидатите се публикуват на интернет страницата на програмата на (www.bgregio.eu), както и в ИСУН, в раздела на процедурата, в 10-дневен срок от получаването им, но не по-късно от две седмици преди изтичането на срока за кандидатстване. Разясненията се дават по отношение на Насоките за кандидатстване, не могат да съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати/ партньори.
Няма да бъдат предоставяни отговори на въпроси, зададени по телефона. Няма да бъдат изпращани индивидуални отговори на зададени от кандидатите по процедурата въпроси.

24. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ:

24.1. Решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и сключване на административен договор.

В десетдневен срок от приключване на оценяването Ръководителят на Управляващия орган (РУО)

1. одобрява доклада;

2. връща доклада за провеждане на оценяването и класирането от етапа, където са допуснати нарушения, когато те са отстраними;

3. не одобрява доклада, когато в процедурата са допуснати съществени нарушения.

ВАЖНО!!! При одобрен оценителен доклад кандидатите/партньорите от списъка на проектите, предложени за финансиране се поканват да представят в 30-дневен срок доказателства, че отговарят на изискванията за бенефициент, включително на условията, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване.

В съответствие с чл. 7 от ПМС 23/13.02.2023 г., в процедура чрез подбор не може да участват и безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на лица, за които са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно чл. 54 от Закона за обществените поръчки или които не са изпълнили разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ. Чрез ИСУН до всеки одобрен за финансиране кандидат се изпраща електронно уведомление за представяне на конкретни изброени доказателства за доказване на съответствието му с изискванията за бенефициент по ПРР. Уведомлението съдържа указания за вида и формата на изисканите доказателства, както и срока, в който тези доказателства следва да бъдат представени.

В двуседмичен срок от представянето на гореспоменатите доказателства Ръководителят на Управляващия орган взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по всяко проектно предложение, включено в списъка с одобрените проектни предложения. На

този етап, преди издаване на решението, се извършва и проверка за липса на двойно финансиране по предложените проектни предложения и проверка за получени държавни/ минимални помощи. Проверката се извършва чрез всички достъпни методи, включително, но не само, чрез проверка на информацията в ИСУН, запитвания към други финансиращи институции, проверка в интернет. По отношение на разходи, за които се установи наличие на двойно финансиране, РУО на ПРР взема мотивирано решение за отхвърляне на предложението или разходите се редуцират, така че проектното предложение да не включва разходи, финансирани от други институции.

Решението на РУО на ПРР да предостави безвъзмездна финансова помощ се обективира в **Административен договор за предоставяне на БФП (ПРИЛОЖЕНИЕ №12)**, в който са описани правата и задълженията, които възникват за кандидата и партньорите.

Уведомяването на кандидатите за сключване на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се извършва писмено чрез ИСУН. Писменото уведомление съдържа и изискване на документи от кандидатите, необходими за подписване на административния договор за предоставяне на БФП.

По време на изпълнение на дейностите по проектното предложение, кандидатът партньорите следва да спазват изискванията на **Административния договор за предоставяне на БФП (Приложение №12) и Общите условията към административен договор (ПРИЛОЖЕНИЕ №13).**

За целите на електронното отчитане на договора, преди подписване на договора, кандидатът следва да създаде в публичния модул на системата ИСУН **Профил за достъп на бенефициент до договора**. Образец на Заявление за профил за достъп може да бъде изтеглен от ИСУН, в модул „Помощ“, меню „Заявление за достъп до модул Е-отчитане (за бенефициент)“ на следния електронен адрес: https://umis2020.government.bg/. Профил за достъп може да се създаде на Ръководителя на административната структура, а в случай на упълномощаване – на не повече от две други лица. Електронната поща на лицата, които ще бъдат посочени в заявлението, следва да бъде лична служебна поща за лица от администрацията на общината. Попълненият от кандидата профил за Е-отчитане следва да бъде добавен на следния електронен адрес: https://eumis2020.government.bg/. След вход в системата следва да се избере модул „Е-кандидатстване“, меню „Проектни предложения“, подменю „Профили за Е-отчитане“, след което да се избере бутон „Добави профил“. След въвеждане на профила за достъп в системата ИСУН, кандидатът следва да информира УО на ПРР, за да бъде профилът за достъп прегледан и активиран.

25. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ:	
Условия за кандидатстване - приложения:	**Формуляр за кандидатстване -попълва се електронно в ИСУН, заедно с:** **Приложение №1:** Декларация за съответствие с изискванията по процедурата при кандидатстване (попълва се електронно в ИСУН от кандидати и по образец - от партньора) **Приложение №2:** Партньорско споразумение **Приложение №3:** Декларация за минимални помощи (ако е приложимо) **Приложение №4:** Декларация, съдържаща информация за енергийно уязвимите лица в сградата (ако е приложимо) **Приложение №5:** Заявление за участие **Пакет Приложения №5.1.:** Документи за създаване на Сдружение на собствениците **Приложение №6:** Доклад при обследване на сграда за наличие на защитени видове **Приложение №7:** Разходи за самостоятелен обект със стопанско предназначение с инструкции за попълване в приложение 7.1. (ако е приложимо) **Приложение №8:** Финансова обосновка **Приложение №9:** Контролен лист за самооценка съгласно „принципа за ненанасяне на значителни вреди“ (попълва се електронно в ИСУН) **Приложение №10:** Указания за попълване и подаване на Електронен формуляр за кандидатстване по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 в ИСУН 2020 **Приложение №11:** Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с регламент (ЕС) №2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „de minimis“

Условия за изпълнение-приложения:	**УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ:** **Приложение №11:** Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с регламент (ЕС) №2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „de minimis“ **Приложение №12:** Проект на административен договор за предоставяне на БФП **Приложение №13:** Общи условия към административен договор **Приложение №14:** Финансова идентификация **Приложение №15:** Наредба № Н-5 от 29 декември 2022 г. за определяне на правилата за извършване на плащания, за верификация и счетоводно отчитане на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по програмите. **Приложение №16:** Указание на министъра на финансите за третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), Фонд "Убежище, миграция и интеграция" (ФУМИ), Фонд "Вътрешна сигурност" (ФВС), програмата по Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВП), както и на средствата за финансиране на подхода "Водено от общностите местно развитие" от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ВОМР) на ЕС, за програмен период 2021 – 2027 г. **Приложение №17:**Декларация ДДС **Приложение №18:** Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация (Приложение 1 към Национална комуникационна стратегия 2021 - 2027 г.) **Приложение №19:**Декларация за извършена проверка преди сключване на договора за БФП за размера на минималните помощи (ако е приложимо) (в ИСУН)